

Flerspråkig basterminologi

som grund för tolkning
och översättning

Flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning

Redovisning av regeringsuppdrag Ku2021/00802
(ändring av regleringsbrev 2021)

Isofs diarienummer: 14-21/0543

Utredare och rapportförfattare: Karin Hansson

Institutet för språk och folkminnen, 2022

Box 135, 751 04 Uppsala

Telefon: 0200-28 33 33 (växel)

E-post: registrator@isof.se

www.isof.se

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	5
1. FLERSPRÅKIG BASTERMINOLOGI SOM GRUND FÖR TOLKNING OCH ÖVERSÄTTNING	6
1.1 Uppdraget och dess genomförande	6
2. ARBETSMETODIK.....	9
2.1 Pilotprojektet Flersamterm.....	9
2.1.1 Flersamterms syfte.....	9
2.1.2 Flersamterms organisation.....	9
2.2 Myndighetstermgruppen	10
2.2.1 Myndighetstermgruppens sammansättning och uppgift.....	11
2.2.2 Myndighetstermgruppens arbete inom Flersamterm	12
2.3 Referenspersonerna	15
2.3.1 Översikt referenspersoner Flersamterm	15
2.4 Enkät om myndigheters arbete med terminologi, tolkning och översättning	16
3. IAKTTAGELSER	17
3.1 Iakttagelser från arbetet i Myndighetstermgruppen	17
3.1.1 Tolk- och översättarverksamheten	17
3.1.2 Internt terminologiarbete.....	18
3.1.3 Beställarkompetens och kvalitetssäkring.....	18
3.1.4 Vikten av intern samordning och samarbete	19
3.2 Iakttagelser från samtalen med referenspersonerna	19
3.2.1 Behovet av och nyttan med Flersamterm	20
3.2.2 Att använda en framtida termsamling i praktiken.....	20
3.2.3 Att vara en bra beställare	21
3.2.4 Stöd idag till tolkar och översättare	22
3.2.5 Myndigheters arbete med terminologi och stöd för översättning	22
3.2.6 Kvalitetssäkring av översättningar	23
3.2.7 Vikten av samarbete mellan översättare och terminolog	23
3.2.8 Fördelar med att dela material mellan myndigheter	24

3.3 Iakttagelser från resultaten av enkäten om översättning, tolkning och översättning.....	24
---	----

4. FÖRSLAG FÖR FRAMTIDEN.....27

4.1 Slutsatser av Flersamterm om förutsättningar för fortsatt arbete	27
4.1.1 Utökad stöd i praktiskt terminologiarbete	28
4.1.2 Stöd i rollen som beställare av tolkning och översättning.....	28
4.1.3 Stöd i att dela annan information om myndighetstermer	28
4.2 Förslag till samverkansmodell	29
4.2.1 Arbetsgång.....	31
4.2.2 Resultat.....	33
4.3 Ekonomiska konsekvenser.....	34

Bilaga 1. Enkätrapport: Hur arbetar svenska myndigheter med terminologi, översättning och tolkning?

Bilaga 2. Termsamlingen med 25 termposter på svenska, engelska, finska och romska (kelderash)

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 11 mars 2021 (Ändring av RB 2021 Ku2021/00802) att ge Institutet för språk och folkminnen (Isof) i uppdrag att i enlighet med de förslag som lämnats i utredningen *Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk* (SOU 2018:83) inleda utvecklingen av arbetet med en gemensam flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning i kommunikationen mellan myndigheter och enskilda.

I denna rapport redovisar Isof genomförandet av uppdraget samt förslag för fortsatt arbete.

Uppdraget genomfördes i form av pilotprojektet Flersamterm som leddes av Isof med deltagare från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket och Socialstyrelsen. Utöver detta bidrog även andra myndigheter, organisationer och yrkesutövande tolkar och översättare till Flersamterm med kunskaper och erfarenheter. Dessutom samlades ytterligare kunskaper in via en enkätundersökning till myndigheter, kommuner och regioner om deras terminologiarbete, översättning och tolkning.

Resultaten av Flersamterm är i huvudsak två. För det första har projektet sammanställt en samling samhällstermer med 25 termposter som har översatts från svenska till arabiska, engelska, finska och romska (kelderash och arli). För det andra har projektet tagit fram ett förslag på en samverkansmodell för fortsatt arbete med flerspråkigt myndighetsgemensam samhällsterminologi. Denna samhällsterminologi ska ge terminologiskt stöd för myndigheters kommunikation med enskilda på andra språk än svenska. Den ska även tillgängliggöras som en del av en nationell språkinfrastruktur, fritt för alla myndigheter som har nytta av den via bl.a. Rikstermbanken, för att stimulera utvecklingen av språkteknologiska tjänster i framtiden.

Samverkansmodellens aktörer är Isof (den samordnande parten), Myndighetstermgruppen, ett användarråd, ett tekniskt råd samt andra intressenter som kan dra nytta av arbetet.

De förväntade resultaten av den föreslagna samverkansmodellen är förutom fortsatt arbete med en flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi och språkteknologisk utveckling även skapandet av en digital ”hubb” för delning och spridning av termrelaterad information och terminologiska resurser.

För att realisera förslagen behövs utökade medel för en ny tjänst på Isof som samordnare för det fortsatta samarbetet mellan myndigheter, men även för teknisk utveckling av Rikstermbanken och för att skapa hubben.

1. Flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning

Syftet med den här rapporten är att redovisa arbetet med en gemensam flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning i kommunikationen mellan myndigheter och enskilda. Uppdraget att inleda ett sådant arbete gavs till Isof i regleringsbrevet för 2021 (Ändring av RB 2021 Ku2021/00802).

1.1 Uppdraget och dess genomförande

Regeringens uppdrag till Isof utgår från det förslag som beskrivs i [Tolkutredningen, Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk](#) avsnitt 11.4:

- ”Institutet för språk- och folkminnen med dess Språkråd uppdras utveckla en modell för samverkan och utveckling av flerspråkig terminologi som grund för tolkning och översättning,
- berörda myndigheter uppdras bistå i arbetet, med syftet att på sikt utveckla en gemensam basterminologi som stöd för tjänster och tekniska applikationer.”

Uppdraget motiveras på följande sätt (utdrag ur Tolkutredningens förslag):

- Digitalt förvaltade och systematiskt uppbyggda terminologidatabaser i olika språk utgör en grundläggande och värdefull resurs för såväl myndigheter som tolkar och översättare.
- Olika språk och terminologier utvecklas över tiden, vilket ställer krav på aktualitet och tillgänglighet.
- Staten föreslås därför ta ett tydligare ansvar för utveckling och förvaltning av termdatabanker på de mest frekventa språken.

I tabell 1 sammanfattas Isofs genomförande av förslagens olika delar.

Rapportens upplägg

Efter denna inledande beskrivning av uppdraget och en sammanfattning av hur det genomförts följer en redogörelse för arbetsmetodik, framför allt arbetet i Myndighetstermgruppen (kapitel 2), en redogörelse för iakttagelser gjorda under pilotprojektet samt av samtalen med referenspersonerna och resultaten i en enkät om myndigheters arbete med terminologi, tolkning och översättning på (kapitel 3). Rapporten avslutas med en redovisning av Isofs slutsatser och förslag för framtida arbete (kapitel 4).

Tabell 1. Sammanfattning av Isofs genomförande av uppdraget.

Förslagets innehåll	Isofs genomförande
Institutet för språk- och folkminnen har sedan tidigare visst ansvar inom området och ges i uppdrag att i närtid utveckla en modell för hur Språkrådet kan samverka med myndigheter för att gemensamt ta fram flerspråkig terminologi som grund för tolkning och översättning i kommunikationen mellan myndigheter och enskilda.	Isofs pilotprojekt Flersamterm omfattade <ul style="list-style-type: none"> • planering och uppföljning i en intern samordningsgrupp på Språkrådet • möten och praktiskt arbete i Myndighets-termgruppen • kunskapsinsamling genom samtal med referenspersoner från myndigheter och andra organisationer utanför Myndighets-termgruppen.
Arbetet kan även ta sin utgångspunkt i tidigare satsningar och modellarbeten som gjorts.	Flersamterm har bl.a. utgått från erfarenheter från projektet Flerterm vars syfte var att bygga upp en organisationsmodell för kvalitetssäkrad flerspråkig samhällsterminologi med tillhörande termbank.
Uppdraget utförs av institutet som ett pilotprojekt i samverkan med ett antal berörda centrala myndigheter, som t.ex. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Skatteverket, Socialstyrelsen och myndighet inom det rättsliga området.	I pilotprojektets arbetsgrupp (Myndighetstermgruppen) ingick Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket och Socialstyrelsen. Samråd med Migrationsverket har skett men myndigheten hade inte möjlighet att delta i pilotprojektets praktiska arbete.
Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet bör medverka i arbetet. Arbetet bör inriktas på en samordning av det flerspråkiga terminologiarbete som bedrivs.	En universitetslektor Tolk- och översättarinstitutet på Stockholms universitet (TÖI), tidigare projektledare för Flerterm, har bistått som särskild rådgivare.
Det ska i en förlängning resultera i en första gemensam basterminologi som kan användas och byggas på av andra myndigheter och även tillgängliggöras som en del av en nationell språkinfrastruktur.	Inom Flersamterm har Isof sammanställt en första begränsad flerspråkig termsamling (25 termer med ekvivalenter på arabiska, engelska, finska och romska), främst som praktisk metod i framtagandet av en samverkansmodell för framtida arbete. I detta har stor tyngd lagts på hur termsamlingen ska tillgängliggöras och därmed bli ett praktiskt verktyg för tolkar och översättare.

Förklaringar av facktermer m.m.

I uppdraget används formuleringen 'flerspråkig basterminologi' men Isof har valt att kalla den termsamling som uppdraget syftar till 'flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi'. 'Myndighetsgemensam' preciserar att det handlar om termer som myndigheter använder och att termsamlingen tas fram i samarbete mellan myndigheter. Vissa termer används dessutom av fler än en myndighet. 'Samhällsterminologi' preciserar att arbetet rör termer för samhällsfunktioner. Genomgående i rapporten används termen flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi, alternativt 'flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp' när själva termsamlingen är i fokus.

Nedan ges definitioner och förklaringar av facktermer samt namn på vissa projekt, grupper och liknande som används i rapporten.

Fackterm eller namn	Definition eller förklaring
begrepp	mental föreställning om det som finns i verkligheten
begreppsanalys	del av terminologiarbete som består i att reda ut och beskriva ett fackområdes begrepp och relationerna mellan dessa
ekvivalens, termekvivalens	relation mellan benämningar som i olika språk står för samma eller nära överensstämmande begrepp
ekvivalensanmärkning	(i termpost) information om hur en term på ett språk används och vad den står för i förhållande till en term motsvarighet på ett annat språk
FedTerm	EU-projekt med målet att skapa nationella termdatabaser som kan dela med sig av data som bland annat kan användas för att träna EU:s maskinöversättningsprogram eTranslation
Flersamterm	pilotprojekt samordnat av Isof för att genomföra uppdraget om flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning
Flerterm	projekt 2015-2017 vars syfte var att bygga upp en organisationsmodell för kvalitetssäkrad flerspråkig samhällsterminologi med tillhörande termbank
klarspråkskommentar	(i termpost) rekommendation om hur en term bör hanteras när målgruppen inte känner till ämnesområdet, t.ex. att tillsammans med termen ge en förklaring eller att beskriva begreppet genom en omskrivning
klarspråk	språk som dels är tydligt, dels är begripligt för de avsedda mottagarna
kommentar	(i termpost) information om begreppet i form av exempel, hänvisningar, insövningar för sammanhanget, språkbrukskommentarer m.m.
källtext	text som man översätter till ett annat språk
myndighetsspecifika begrepp eller termer	begrepp eller termer som är specifika för en viss myndighets verksamhets- eller ämnesområde
Myndighetstermgruppen	grupp med representanter för olika myndigheter för att samarbeta om gemensamma terminologifrågor, startad inom ramen för Flersamterm
myndighetsövergripande begrepp eller termer	begrepp eller termer som fler än en myndighet använder
term, fackterm	benämning för ett begrepp inom ett visst ämnesområde
termbank, termdatabas, terminologidatabas	databas som innehåller en mängd termposter eller termsamlingar och som man kan söka i med ett gemensamt sökgränssnitt
terminologi, termlista, termsamling	uppsättning termer inom ett ämnesområde
terminologiarbete, terminologiskt arbete	arbete som innebär att man på ett systematiskt sätt samlar, analyserar, beskriver och presenterar ett visst fackområdes begrepp och deras benämningar
Terminologue	gratisverktyg för att skapa termbanker, https://www.terminologue.org/
term motsvarighet, ekvivalent	term på ett språk som står för samma begrepp som en term på ett annat språk
termpost	post i en termlista med språklig information om ett begrepp där informationen är indelad i ett antal fält, t.ex. term, ekvivalenter på andra språk, definition, anmärkning, klarspråkskommentar och ekvivalensanmärkning
termpostformat	mall för uppställning och strukturering av data i en termpost
översättningsminne	programvara som lagrar tidigare översättningar av texter i en databas

2. Arbetsmetodik

2.1 Pilotprojektet Flersamterm

För att genomföra uppdraget startade Isof ett pilotprojekt kallat Flersamterm (står för flerspråkig samhällsterminologi) som leddes av Isof i samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket och Socialstyrelsen. Pilotprojektet avgränsades för att komma så långt som möjligt under projekttiden. Samtidigt var ambitionen att projektet behövde vara brett och realistiskt för att ge reella erfarenheter och kunskaper som kan användas framöver och föras över till långsiktigt arbete av mer permanent natur. Isof har fokuserat på förankring och förvaltningsbarhet. För att Flersamterm ska kunna skalas upp till ett långsiktigt arbete med fler myndigheter, fler termer och begrepp och fler språk som gör att kommunikationen mellan myndigheter och enskilda kan förbättras.

2.1.1 Flersamterms syfte

Syftet med Flersamterm var att ta fram en samverkansmodell för ett flerspråkigt terminologiskt stöd till översättare och tolkar vilket kan förbättra kommunikationen mellan myndigheter och enskilda som saknar tillräckliga kunskaper i svenska. Eftersom den svenska begreppsvärlden reds ut i ett första steg är Flersamterm på så sätt en del av samhällets språkvård inom både svenska och flerspråkighet.

Flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi

Utöver samverkansmodellen har syftet med Flersamterm varit att sammanställa en första gemensam samling av termer för samhällsbegrepp. Denna samhällsterminologi ska kunna användas och byggas på av andra myndigheter och även tillgängliggöras som en del av en nationell språkinfrastruktur. Resultatet ska tillgängliggöras fritt för alla myndigheter som har nytta av det, bland annat i Rikstermbanken, och även stimulera utvecklingen av språkteknologiska tjänster i framtiden.

2.1.2 Flersamterms organisation

Flersamterms organisation byggdes upp enligt följande:

- Intern samordningsgrupp på Isofs avdelning Språkrådet för planering och uppföljning i vilken ingick samordnare/projektledare, projektassistent, en språkvårdare i fackspråk och terminologi (terminolog) samt en språkteknolog.
- Myndighetstermgruppen – en arbetsgrupp bestående av representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket och Socialstyrelsen
- Referenspersoner – representanter för myndigheter andra än de som ingår i Myndighetstermgruppen, tolkföreningar, översättarföreningar, tolkförmedlingar, Sveriges kommuner och regioner samt enskilda tolkar och översättare.

Syftet med gruppen har varit att samordna Flersamterm med Isofs närliggande arbeten och projekt inom språkteknologi (bland annat FedTerm) och terminologi (bland annat Myndighetstermgruppen).

Dessutom har Flersamterm fått särskilt bistånd från Tolk- och översättarinstitutet, Stockholms universitet, samt från Isofs språkvårdare i romska och projektledaren för Lexin.

2.2 Myndighetstermgruppen

Isof har sedan drygt tre år tillbaka två språkvårdare i fackspråk och terminologi, som också förvaltar Sveriges nationella termbank Rikstermbanken. Språkvårdarna har primärt en samordnande roll och har främst till uppgift att främja, stödja och samordna terminologiarbete inom offentlig förvaltning så att språklagens § 12 kan efterlevas: ”Myndigheter har ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, utvecklas och används.”

Medvetenhet om klarspråksarbete i myndighetsvärlden är vida spridd, och flera myndigheter arbetar redan med klarspråk. I [den senaste enkäten om klarspråksarbete \(2019\)](#) uppger 81 procent av de svarande att deras myndighet (inklusive regioner och kommuner) har arbetat med klarspråk under de senaste två åren. Men det är inte lika många myndigheter som arbetar systematiskt och övergripande med de termer och begrepp som myndigheten behöver använda för att beskriva sitt kunskapsområde och sin verksamhet. I ovan nämnda enkät om myndigheters klarspråksarbete från 2019 är det endast 33 procent av de svarande som uppger att de har arbetat med terminologi under de senaste två åren.

Behovet av en myndighetstermgrupp har funnits länge

Pilotprojektet Flersamterm visar att det finns ett stort behov av terminologiarbete på myndigheter. Idag bedrivs terminologiarbete på olika sätt och i olika omfattning och kunskapen varierar om vilken betydelse termer har för begriplig och effektiv kommunikation, ur såväl svenskspråkigt som flerspråkigt perspektiv, och för verksamheten i stort. Det finns skillnader i hur terminologiarbete bedrivs överlag, men graden av terminologisk medvetenhet beror också på verksamhetens inriktning. Ett fåtal myndigheter har anställda terminologer, som har byggt upp en terminologiverksamhet och kommit långt i sitt arbete med att reda ut terminologin inom sitt område. På andra myndigheter är den terminologiska medvetenheten lägre och man har varken tid eller resurser avsatta för att ägna sig åt terminologiarbete.

Syftet med att bedriva terminologiarbete kan skilja sig åt. För en del myndigheter är terminologiarbete i första hand översättningsrelaterat, ofta eftersom man till stor del arbetar utifrån direktiv och föreskrifter från EU, för det andra handlar det om att internt, yrkesgrupper emellan, bli ense om vad organisationens termer står för och hur de ska användas. Det kan också handla om svårigheten att kunna kommunicera om verksamheten på ett begripligt och effektivt sätt med en mångfacetterad målgrupp, allt från allmänhet till sakkunniga.

Varje myndighet har å ena sidan sina ämnesspecifika termer och begrepp att ta sig an, de som är knutna till just den verksamhet som myndigheten bedriver. Å andra sidan finns också en stor mängd begrepp som är gemensamma för alla eller åtminstone de flesta myndigheter. I de

kontakter med myndigheter som terminologiverksamheten på Isof har haft har det tydligt framkommit att det ofta är dessa termer och begrepp som många myndigheter brottas med, till exempel *ärende, anmälan, handläggare*. För att möta behovet av ett systematiskt terminologiarbete med just dessa begrepp väcktes på Isof tidigt idén om att initiera en termgrupp med representanter från olika myndigheter. Gruppen skulle ta sig an, beskriva och tillgängliggöra myndighetsövergripande begrepp för att underlätta varje enskild myndighets terminologiarbete.

Isofs tanke var att en sådan myndighetstermgrupp skulle ha flera funktioner. Utöver att gemensamt arbeta med myndighetsövergripande begrepp var intentionen att gruppen även skulle fungera som bollplank när enskilda myndigheter arbetar med sina myndighetsspecifika begrepp, samt som en praktisk vägledande resurs för myndigheter som ännu inte kommit så långt i sitt terminologiarbete och som behöver få tips och råd för att komma vidare.

Myndighetstermgruppen skulle ha flera funktioner. Utöver att gemensamt arbeta med myndighetsövergripande begrepp var intentionen att gruppen även skulle fungera som bollplank när enskilda myndigheter arbetar med sina myndighetsspecifika begrepp, samt som en praktisk vägledande resurs för myndigheter som ännu inte kommit så långt i sitt terminologiarbete och som behöver få tips och råd för att komma vidare.

Inom Flersamterm beslutades att arbetet i Myndighetstermgruppen skulle riktas in på svenska myndighetsbegrepp som behövde få term motsvarigheter på arabiska, engelska, finska och romska.

2.2.1 Myndighetstermgruppens sammansättning och uppgift

För att sätta samman Myndighetstermgruppen för Flersamterm kontaktades de myndigheter som nämns i Tolkutredningens förslag. Det första steget var orienterande samtal med representanter för dessa myndigheter (klarspråksansvariga, terminologiansvariga, översättare eller personer som på annat sätt är inblandade i inköp eller samordning av språktjänster). Syftet var främst att förklara uppdraget och pilotprojektet, samt att få en viss översikt över hur det relevanta arbetet går till på myndigheten och vilka personer (och roller) som är inblandade samt att reda ut respektive myndighets intresse för och möjlighet att aktivt delta i Flersamterm i form av att ingå i Myndighetstermgruppen. I samtliga orienterande samtal framkom att myndigheterna var intresserade av och såg positivt på uppdraget, men en av dem, Migrationsverket, beslutade efter det orienterande samtalet att myndigheten dessvärre inte hade möjlighet att delta i det praktiska arbetet i Myndighetstermgruppen.

Nyttan med Flersamterm har uppfattats som självklar av alla som Isof har varit i kontakt med inom ramen för pilotprojektet. Samtidigt finns en stor medvetenhet hos samtliga inblandade om att flera stora frågor ännu är obesvarade, framför allt frågor som rör hur processen för översättning och kvalitetssäkring av översättningar ska gå till samt hur en framtida flerspråkig termsamling ska förvaltas.

I Myndighetstermgruppen har under Flersamterm ingått representanter för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket och Socialstyrelsen. Bland gruppens deltagare finns språkvårdare, terminologer, verksamhetsutvecklare och översättare. Myndighetstermgruppen har

bistått Flersamterm både genom praktiskt arbete med termsamlingen och genom viktiga kunskaper som bidrag till samverkansmodellen. Gruppens deltagare har försett Isof och Flersamterm med

- kunskaper om hur översättning och tolkning samt terminologiskt arbete går till på respektive myndighet
- samhällstermer som är relevanta för respektive myndighets verksamhet och även rör flera myndigheter samt har betydelse för målet med Flersamterm: att förbättra kommunikationen mellan myndigheter och enskilda
- ytterligare personer på respektive myndighet som kan bidra med relevant kunskap till projektet eller som har nytta av information om Flersamterm.

2.2.2 Myndighetstermgruppens arbete inom Flersamterm

Sammanlagt träffades Myndighetstermgruppen vid sju tillfällen inom ramen för Flersamterm. En översikt av mötenas syfte och innehåll visas i tabell 2.

Tabell 2. Möten inom Myndighetstermgruppen.

Möte	Datum	Innehåll
1	18 november 2021	Förankring av projektplan och arbetsgång
2	15 december 2021	Genomgång av terminologiska principer och metoder samt diskussion av den första insamlingen av termer från myndigheterna i Myndighetstermgruppen.
3	26 januari 2022	Introduktion till verktyget Terminologue Presentation av studierektor för tolkning, TÖI, om viktiga faktorer för översättningar av god kvalitet
4	16 februari 2022	Diskussion om förutsättningar för översättningsarbetet inom de olika myndigheterna baserad på förra träffen.
5	15 mars 2022	Avstämning av hur termarbetet går på respektive myndighet.
6	4 april 2022	Diskussion om de myndighetsövergripande begreppen.
7	18 maj 2022	Avslutning av arbetet med de svenska termerna och definitionerna inför översättning.

Syftet med diskussionerna i Myndighetstermgruppen har varit att beskriva begreppen och de termer som bör användas för dem, dels så att de svenska termerna ska kunna användas enhetligt både inom och mellan myndigheter, dels så att de kan utgöra underlag för översättning till termer på andra språk. Myndighetstermgruppens arbete har likheter med det hos en traditionell termgrupp, men det har även sett annorlunda ut. En sammanfattande jämförelse mellan traditionell termgrupp och Myndighetstermgruppen visas i tabell 3.

Tabell 3. Jämförelse mellan traditionell termgrupp och Myndighetstermgruppen.

Traditionell termgrupp	Myndighetstermgruppen
Består av max 10 personer.	Består av max 10 personer.
Leds av en terminolog och består i övrigt av sakkunniga inom det aktuella ämnesområdet.	Leds av en terminolog och består i övrigt av klar-språksansvariga, terminologiansvariga, översättare, personer som arbetar med språktjänster på olika sätt.
Arbetar med ett antal ämnesspecifika begrepp som är centrala för arbetet inom ett visst projekt eller för verksamheten i stort.	Arbetar med begrepp från de deltagande myndigheterna som bedöms som centrala eller problematiska i extern kommunikation.
Terminologen sammanställer utgångsmaterialet.	Terminologen sammanställer utgångsmaterialet.
Arbetet sker alltid i form av möten med begreppsdiskussioner där hela gruppen är med.	Arbetet sker främst i möten mellan terminologen och varje enskild myndighet, vilka kompletteras med sporadiska möten där alla myndigheter deltar.
Målet är oftast enspråkigt svenska termer och definitioner, undantagsvis kan det målet innefatta översättning till eller från engelska.	De svenska termerna och definitionerna är utgångspunkten men översättning till flera språk är målet.
Syftet: fackpersoner ska komma överens om språkbruket inom ämnesområdet.	Syfte 1: enskilda ska förstå facktermer som används av myndigheter. Syfte 2: myndigheter ska komma överens om språkbruket för gemensamma begrepp.
Ingen särskild hänsyn tas till hur målgrupper utan kunskap inom ämnesområdet ska kunna tillgodogöra sig informationen.	Särskild vikt läggs vid en så kallad klarspråks-anmärkning i termposterna där beskrivningar och råd ges om hur en term bör användas för att kunna tillgodose olika målgruppers behov.
Ingen särskild hänsyn tas till eventuella översättares arbete med att finna motsvarigheter på andra språk.	Problem för översättare tas upp i ekvivalensanmärkingar i termposterna.

Målet med det praktiska terminologiska arbetet inom Flersamterm var att samla in en liten mängd begrepp som är centrala för myndigheternas verksamhet och se till att de svenska myndighetsbegreppen uttrycks med samma svenska termer och får term motsvarigheter på arabiska, engelska, finska och romska.

Myndighetstermgruppens arbete riktades in på de två typer av begrepp som nämnts tidigare:

- myndighetsövergripande begrepp som många myndigheter använder: *ärende, beslut, förmån, handläggare*
- myndighetsspecifika begrepp som används utåt av en viss myndighet: *utsatt område, självdeklaration, socialtjänst.*

Arbetsgången var i korthet följande:

- Varje myndighet försåg Isof med minst tre centrala, i vissa fall problematiska, begrepp.
- Insamlingen resulterade i en bruttolista om 52 begrepp.
- Preliminära definitioner av begreppen, de termer och synonymer som används för begreppen, liksom annan information om begreppen, skrevs in i termposter i terminologihanteringssystemet Terminologie.

- Begreppen i listan delades upp efter prioritetsordning: Prio 1 (fokus för Flersamterm), Prio 2 (lägg åt sidan så länge), Stryk (tillhör annat fackområde eller allmänspråket).
- Prio 1-listan omfattade inledningsvis 21 termposter; under arbetets gång utökades den till 25 termposter.
- Informationen i termposterna strukturerades enligt det format som används i Rikstermbanken, främst för att gruppen systematiskt skulle kunna arbeta efter terminologilärans metod men också för att underlätta framtida publicering i Rikstermbanken.
- Under själva termarbetet gjorde deltagarna i Myndighetstermgruppen löpande kommentarer till informationen i termposterna direkt i verktyget Terminologue.
- Deltagarna i Myndighetstermgruppen uppmanades att till termsamlingen bidra med, i den utsträckningen de kunde, ytterligare material om termerna, till exempel översättningar, definitioner, exempel eller anmärkningar. Allt eftersom fylldes termposterna med språkligt material, t.ex. information om hur man ska använda termen i översättning.
- På träffarna fördes gemensamma metodologiska diskussioner, till exempel om myndighetsövergripande termer som *ärende*, *anmälan*, *ansökan*, *kund* samt vilken typ av information som behövs i termposterna för att uppfylla Flersamterms syfte.
- Efter att Myndighetstermgruppen godkände termposterna för svenska språkets del lämnades termposterna över för översättning.

Översättningen till arabiska och finska (inklusive kvalitetssäkring) ombesörjdes av Arbetsförmedlingen med hjälp av den översättningsbyrå som Arbetsförmedlingen har avtal med. Den finska översättningen kvalitetsgranskades dessutom av Isofs språkvårdare i finska. Översättningen till engelska gjordes av tre översättare inom Myndighetstermgruppen. Kvalitetssäkring skedde genom att översättningarna samarbetade och översättningarna diskuterades även i Myndighetstermgruppen. De romska översättningarna ombesörjdes av Isof och gjordes av Isofs språkvårdare i romska och en extern översättare. De två översättarna har samrått under arbetet och på så sätt kvalitetssäkrat översättningarna.

Inom Flersamterm saknades förutsättningar att ta fram en samordnad process för översättningsarbetet som en del av förslaget till samverkansmodell (se vidare 4.2.1). Istället beslutade Isof i samråd med Myndighetstermgruppen att hitta ett sätt att slutföra termsamlingen utan krav på att den valda processen för översättning skulle vara en lämplig process att bygga vidare på i ett fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi.

Den färdiga termsamlingen består av 25 termposter. Vid tidpunkten för redovisning av uppdraget hade inte samtliga översättningar levererats. I termsamlingen finns termerna på svenska, engelska, finska och kelderash. Termposterna kommer att kompletteras så snart som möjligt för att sedan publiceras i Rikstermbanken samt spridas på andra sätt som är nödvändiga för att termsamlingen trots dess begränsade omfattning ska komma till största möjliga nytta. Ett exempel på termpost som de ser ut i verktyget Terminologue visas i figur 1; samtliga termposter visas i bilaga 1.

SV skriva ut
(ARBETSFÖRMEDLINGEN)

SÖK avaktualisera EN deregister AR إلغاء التسجيل

(Arbetsförmedlingen:) avregistrera någon som varit inskriven på Arbetsförmedlingen

Anmärkning (i termposten): Arbetsförmedlingen skriver ut eller avaktualiserar en person i sitt system framför allt när personen som tidigare var arbetssökande har fått ett jobb och inte längre behöver vara inskriven på Arbetsförmedlingen.

Klarspråkskommentar: Arbetsförmedlingen kan ha behov av att använda begreppet avaktualisera i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökande. Därför bör myndigheten när den vänder sig utåt använda alternativa uttrycksätt. Att "bli avaktualiserad" kan ersättas med "du har fått ett jobb och behöver inte vara inskriven på Arbetsförmedlingen längre". I modernt språkbruk talas det alltmer om att "skriva ut" någon, eller "bli utskriven" från Arbetsförmedlingen.

Figur 1. Exempel på termpost i Terminologie.

2.3 Referenspersonerna

Utöver Myndighetstermgruppen har även andra myndigheter, organisationer och yrkesutövande tolkar och översättare bidragit till Flersamterm. I det här kapitlet beskrivs de kunskaper och erfarenheter som Isof har samlat in från dessa referenspersoner.

2.3.1 Översikt referenspersoner Flersamterm

I tabell 4 sammanfattas de organisationer som har intervjuats, samt antal personer och vilka roller de har. Syftet med att intervjua referenspersoner var att få in ytterligare kunskaper och perspektiv som är relevanta för uppdraget och som inte täcks in av Myndighetstermgruppen. Varje samtal varade ungefär en timme och upplägget var så att samordnaren för Flersamterm först kort presenterade uppdraget och pilotprojektet Flersamterm (intervjupersonerna fick även inför samtalet en skriftlig beskrivning av pilotprojektet) och sedan bad dem ge sin bild av behovet och nyttan av Flersamterm både som pilotprojekt och tänkt framtida arbete mer långsiktigt. De fick berätta fritt och samordnaren för Flersamterm ställde följdfrågor när fler detaljer behövdes. Det är viktigt att ha i minnet att intervjuerna med referenspersonerna inte på något vis kan likställas med en fullständig kartläggning. Men såväl bredden i urvalet av referenspersoner som den överlag samstämmiga bilden de ger är en stark indikation på att resultaten av intervjuerna med referenspersonerna, tillsammans med iakttagelserna från Flersamterm i övrigt, ger tillräckligt underlag för Isofs förslag för framtida arbete. Resultatet av intervjuerna sammanfattas i avsnitt 3.2.

Tabell 4. Översikt över referenspersonerna.

Organisation	Antal pers.	Roller
Folkhälsomyndigheten (FHM)	1	Språkvårdare och översättningskoordinator
Frilansande tolk och översättare	1	Tolk och översättare arabiska
Frilansande översättare	1	Översättare engelska, danska
Kammarkollegiet	3	Handläggare tolk- och translatorsauktorisering
Kronofogden	2	Klarspråksansvarig, verksamhetsarkitekt
Länsstyrelsen Skåne	3	Kommunikationschef, utvecklingsansvarig inom integration, samarbete med civilsamhället, akademi och migrationshälsa, enhetschef samhälls- och hälsokommunikation
Malmö tingsrätt	1	Administrativ assessor som leder tingsrättens kommunikationsgrupp
Mittuniversitetet (MIU)	1	Språkexpert och översättare
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	3	Kommunikatör, klarspråksansvarig, webbkommunikatör
Rättstolkarna	2	Styrelseledamot och tolk och översättare somaliska, styrelseledamot och tolk engelska
Statens inköpscentral (SIC), Kammarkollegiet	1	Avtalsansvarig tolkning och översättning
Sveriges auktoriserade tolkar (SAT)	1	Vice ordförande, tolk och översättare polska
Sveriges facköversättarförening (SFÖ)	2	Ordförande och styrelseledamot, översättare finska resp. arabiska
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	2	Utredare, handläggare
Södertörns tingsrätt	1	Rådman, ledamot Klarspråksnämnden
Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI)	1	Universitetslektor, studierektor tolkning
Tolkservicerådet	2	Ordförande och enhetschef tolkförmedlingen Borlänge kommun; vice ordförande Verksamhetschef på Västmanlands Tolkservice
Tullverket	3	Språkvårdare och skribent, språkvårdare och översättare, kommunikator
Utrikesdepartementet (UD), Regeringskansliet	1	Terminolog och översättare engelska och franska till svenska
Vård- och omsorgscollege	2	Språkkonsulter som utbildar språkbud och språkbudsutbildare

2.4 Enkät om myndigheters arbete med terminologi, tolkning och översättning

Ytterligare kunskaper har samlats in via en enkätundersökning som projektet genomförde tillsammans med Isofs representanter i det europeiska språkteknologiska projektet FedTerm och Isofs språkvårdare i fackspråk och terminologi. Syftet med enkäten var att få en överblick av hur terminologiarbete, översättning och tolkning bedrivs på statliga myndigheter (inklusive lärosätena), regioner och kommuner. Enkäten skickades ut i december 2021 till 646 mottagare och Isof fick in 304 svar, de flesta från statliga myndigheter.

3. Iakttagelser

3.1 Iakttagelser från arbetet i Myndighetstermgruppen

Huvudsyftet med Myndighetstermgruppens arbete var att ta fram en samverkansmodell. För att lyckas med detta diskuterade Isof ingående förutsättningar för samverkan och för att ta fram en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp. Förutom att jobba med termsamlingen har arbetet i Myndighetstermgruppen gett två stora bidrag till samverkansmodellen: kunskaper om hur verksamheten inom tolkning och översättning ser ut idag på olika myndigheter samt kunskap om komponenter eller faktorer i myndigheternas verksamhet att ta hänsyn till. Nedan redovisas dessa kunskaper översiktligt, indelat i fyra områden: tolk- och översättarverksamhet, internt terminologiarbete, beställarkompetens och kvalitetssäkring samt vikten av intern samordning och samarbete.

3.1.1 Tolk- och översättarverksamheten

Bland myndigheterna som ingick i Flersamterm varierar omfattningen av tolk- och översättningsverksamhet, beroende på myndighetens uppdrag. Även vilka och hur många språk som är aktuella för tolkning och översättning varierar mellan myndigheterna. Man kan se att valet av språk för tolkning och översättning ofta utgår från någon form av målgruppsanalys. De språk som bedöms ha flest talare som inte fullt ut behärskar svenska och därmed behöver information på sitt förstaspråk översätts och tolkas. Det kan handla om att ha en Facebook-sida på ett visst språk (Försäkringskassan har en på arabiska) eller en webbplats (Socialstyrelsen driver kollpasoc.se och ansökan om legitimation finns på engelska och arabiska). Baserat på diskussionerna inom Flersamterm kan man grovt dela in språken som myndigheterna framför allt översätter till så här:

- engelska – det helt klart vanligaste språket, fungerar ofta som lingua franca t.ex. genom att engelska är det enda språket förutom svenska som en webbplats översätts till
- etableringsspråken: dari, tigrinja, somaliska och persiska
- de nationella minoritetsspråken – finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska samt svenskt teckenspråk
- EU-språk – förekommer i olika typer av översättning t.ex. på Skatteverket och Försäkringskassan
- invandrarspråk – vanligast bland dessa är arabiska.

När det på myndigheten finns en flerspråkig termbank varierar det också hur många språk som finns i den, från enbart svenska och engelska till ett förhållandevis stort antal språk. Hos till exempel Försäkringskassan finns i myndighetens termbank termer på engelska, finska, franska, italienska, polska, spanska och tyska.

Man kan också se skillnader mellan tolkning och översättning vad gäller valet av språk, en bild som bekräftas av resultaten av Isofs enkät om terminologi, tolkning och översättning (se 3.3).

3.1.2 Internt terminologiarbete

Alla i Myndighetstermgruppen är överens om att det finns ett stort behov av terminologiarbete, inte minst eftersom det ofta dyker upp frågor om termer. Men liksom tolkning och översättning varierar terminologiarbetet stort mellan myndigheterna i gruppen och den variationen verkar till största del vara beroende av myndighetens uppdrag. Socialstyrelsen sticker ut genom att myndigheten har en utpekad roll som normerande källa till terminologi inom vård och omsorg. Bland de övriga myndigheterna i Flersamterm märks olika stadier av etablering: från att inte ha något systematiskt terminologiarbete (men kanske ha haft tidigare), via att planera men ännu inte startat något till att bedriva aktivt termarbete idag. Alla i Myndighetstermgruppen känner till att det finns termlistor av något slag på den egna myndigheten, men det finns stor osäkerhet om i vilken omfattning, samt hur de används och om de underhålls.

Vad gäller användningen av myndigheternas termlistor har översättarna i Myndighetstermgruppen lyft fram att det är viktigt för deras arbete att ha tillgång till termlistor, särskilt om en intern termbank kan vara kopplad till översättningsminnen i (t.ex. Trados) via ett termverktyg (t.ex. Multiterm).

En annan användning av termlistor som har kommit fram är som underlag för utveckling av AI-tjänster, som språkflexibel AI-chatt och en egenutvecklad maskinöversättningstjänst.

3.1.3 Beställarkompetens och kvalitetssäkring

Under arbetet i Myndighetstermgruppen har två viktiga aspekter av tolknings- och översättningsverksamhet framkommit: beställarkompetens och kvalitetssäkring.

Ett tydligt resultat av diskussionerna i Myndighetstermgruppen är att man som beställare kan påverka förutsättningarna för resultatet. Eftersom gruppens medlemmar främst har erfarenhet av översättning gäller iakttagelserna här framför allt det. Två viktiga faktorer framkom. Den ena handlar om att beställaren kan stötta översättaren genom att hänvisa hen till myndighetens egna termbank (om det finns någon sådan) eller förse med termlistor och annan användbar information. I Myndighetstermgruppen nämndes exempel på att man som beställare av en översättning har försett översättaren med en redan översatt liknande text som referens, ibland på begäran av leverantören av översättningen.

Den andra faktorn av betydelse för kvaliteten i slutresultatet är att som beställare ha dialog med översättaren under uppdragets gång. Det är till exempel inte alltid självklart för översättaren vilken språklig stil som beställaren har tänkt att en text ska ha. I Myndighetstermgruppen noterades att när det har dykt upp klagomål på en översättning har det inte alltid handlat om översättarens kompetens, utan snarare om oklarheter som kan undvikas genom dialog mellan beställaren och översättaren.

Dessa erfarenheter blev grunden för diskussioner i Myndighetstermgruppen om vilken information utöver termen och definitionen som behöver finnas i termposterna, vilket ledde till beslutet att inkludera så kallade klarspråkskommentarer och ekvivalensanmärkningar.

När det gäller kvalitetssäkring var erfarenheterna av detta begränsade i Myndighetstermgruppen. Men en aspekt som kom fram är svårigheten att som beställare kvalitetssäkra översättning till ett språk som man själv inte behärskar. Det nämndes att medarbetare som talar språket i fråga ibland anlitas, men det bedömdes som en relativt opålitlig metod i de fall medarbetarna i fråga saknar formell kompetens inom översättning. Något som påpekades var att nyckeln till kvalitetssäkring i översättning är samarbetet mellan terminologer och översättare. De två översättarna till engelska på Skatteverket berättade att de brukar granska varandras översättningar, diskutera olika alternativ och komma överens om lösning. Enligt dem är det ett arbetssätt som fungerar väl.

3.1.4 Vikten av intern samordning och samarbete

Vikten av samordning och samarbete lyftes särskilt fram i Myndighetstermgruppens diskussioner. Detta visar sig både genom problem som uppstår när samordningen brister och genom goda exempel på vinster av samordning när den finns.

De flesta myndigheterna i gruppen är stora och i översättningsarbetet och framför allt tolkverksamheten lyftes ett ökat behov av samordning fram. Bland annat nämndes att det inte alltid är tydligt för de anställda på en myndighet vart man ska vända sig för att få en text översatt. När samordning finns gäller den ofta bara delar av tolk- eller översättarverksamheten. Det kan handla om att kommunikationsavdelningen har ett övergripande ansvar men att de personer som har ansvaret ändå saknar insyn i tolkverksamheten. Kommunikationsavdelningen kan ha centralt ansvar för riktlinjer och ramar men resten sköts lokalt. Det vanliga verkar vara att det inte finns någon central översättningsbudget, utan avdelningar sköter det själva. Det kan finnas myndighetsövergripande rekommendationer att den som beställer en översättning skickar med termer och har nära kontakt med översättaren. Men det nämndes även att det kan vara svårt att sprida råd, rekommendationer, checklistor m.m. inom myndigheten till exempel om hur man gör en bra beställning.

En annan aspekt av det goda i samordning och samarbete som framkom är att en översättning sällan är bättre än källtexten, vilket gäller både terminologin och textens utformning i stort. Detta visar hur viktigt det är med arbete inom både klarspråk och terminologi för att ge bra förutsättningar för översättningar av god kvalitet. En försvårande omständighet som kom fram är att det kan finnas ett utpekat centralt ansvar för klarspråk (på kommunikationsavdelningen) och att det i detta ansvar ingår ibland att ge stöd till inköp av tolkning och översättning i form av riktlinjer och rekommendationer. Men en svårighet kan vara att fokus för riktlinjer för klarspråk oftast är svenska. Det kan till exempel finnas en språkpolicy där det står att klarspråk även gäller andra språk än svenska, men vad det betyder i praktiken är inte helt klart.

3.2 Iakttagelser från samtalen med referenspersonerna

Iakttagelserna från samtalen med referenspersonerna bekräftar i stort det som har kommit fram i Myndighetstermgruppen. Utöver detta kompletterar referenspersonerna med kunskaper och erfarenheter från andra organisationer än myndigheter.

3.2.1 Behovet av och nyttan med Flersamterm

Samtliga intervjuade sade sig se både ett stort behov av och nytta med Flersamterm. Det är framför allt Flersamterms inriktning på samordning och att samla terminologisk information som lyftes fram som välkommet med pilotprojektet. Referenspersonerna gav en samstämmig bild av att det idag finns en påtaglig brist på samordning som är till nackdel för tolk- och översättarverksamheten. Referenspersonerna lyfte även fram betydelsen av långsiktigt arbete och de ställde sig därför positiva till Flersamterms mål att ge underlag för framtida kontinuerligt arbete. Flera referenspersoner visade sig ha varit involverade i eller på annat sätt berörts av tidigare korta projekt inom området flerspråkig terminologi som de sett gett begränsad nytta. Det kom fram att korta projekt, även om de gett goda resultat, till exempel i form av termlistor, inte haft någon varaktig betydelse eftersom resultaten inte förvaltats eller uppdaterats. Det uttrycktes dessutom som en fördel att det är Isof som samordnar Flersamterm eftersom Isof är Sveriges språkmyndighet med både uppdrag och kompetens inom språkområdet, inklusive terminologi och flerspråkig lexikografi.

Fördelar för tolkar och översättare med att skapa en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp framkom tydligt. Mycket tid finns att spara för enskilda yrkesutövare inom tolkning och översättning om de kan gå till **ett** ställe att vända sig till för aktuella termer. Istället för att själv besöka olika myndigheters webbplatser för att till exempel kontrollera om det har hänt något nytt på termområdet eller för att hitta liknande redan översatta texter eller termlistor.

Behov och nytta med Flersamterm nämndes även ur en annan aspekt. Enligt de statliga avtalen för inköp av översättning kan en översättningsleverantör inte återanvända ett producerat eller tillhandahållet översättningsminne i ett uppdrag för en annan myndighet, åtminstone inte utan att tillfråga den beställande myndigheten. Således skulle det även ur myndigheternas perspektiv vara en fördel att kunna göra termlistor tillgängliga för leverantörer på ett gemensamt ställe som sen enskilda översättare och tolkar har tillgång till.

Slutligen kom det även fram att det utöver tolkar och översättare finns andra potentiella användargrupper för en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp. Flera myndigheter har flerspråkiga servicefunktioner, till exempel kundtjänst och kommunernas samhällsorientering för nyanlända där flerspråkiga så kallade hälsokommunikatörer ingår. Det är självklart att även personer som arbetar med flerspråkig kommunikation av olika slag kan få nytta av en flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi.

3.2.2 Att använda en framtida termsamling i praktiken

De tolkar och översättare som intervjuades beskriver två viktiga egenskaper hos det framtida termstödet: det måste gå att använda i mobilen och innehållet måste gå att föra över till översättningsminnen som översättare använder. Även företrädarna för tolkförmedlingar som intervjuades uttryckte den uppfattningen.

De intervjuade yrkesverksamma tolkarna och översättarna såg behov av termsamlingen både vid översättningar och tolkningar när det finns behov av att snabbt slå upp ett ord eller förbereda ett

uppdrag. De beskrev även att de har nytta inte bara av ekvivalenter på de språk de tolkar eller översätter till utan också av termer och definitioner på svenska som stöd. Att få definitionen ger en förståelse för begreppet för att kunna översätta eller förklara det på ett annat språk. Det bekräftar att utgångspunkten för arbetet måste vara de svenska begreppen som således behöver bearbetas och beskrivas grundligt innan översättningsarbetet tar vid.

Sammanfattningsvis nämndes tre användningssätt för en framtida flerspråkig termbank:

Sammanfattningsvis nämndes tre användningssätt för en framtida flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp:

- Den ”mest självklara användningen” är ordsökning i samband mer översättning.
- Under pågående tolkning är det svårt att ha tid att slå upp termer men kan ändå vara användbart om man ”kör fast”.
- Förutsatt att tolken inför ett uppdrag har fått information om vilket ämnesområde det handlar om kan en termbank vara till nytta för att förbereda sig genom att slå upp termer inom ämnesområdet.

Rikstermbanken nämndes i intervjuerna som en resurs som används, men det noterades även att Rikstermbanken skulle behöva viss utveckling för att fungera väl som praktiskt verktyg. Begränsningar idag är framför allt att överföring av innehållet i Rikstermbanken till översättningsminnen inte är möjlig för externa användare och att gränssnittet inte är mobilanpassat. Dock pågår ett utvecklingsarbete med att mobilanpassa Rikstermbankens gränssnitt

3.2.3 Att vara en bra beställare

Ett annat område som togs upp i intervjuerna är betydelsen att vara en bra beställare av tolkning och översättning. Såväl representanter för tolkförmedlingar som tolkar och översättare lyfte fram att det är viktigt att tolkar och översättare ges möjlighet att förbereda sig inför ett uppdrag genom termlistor, referenstexter eller annan information om uppdraget, men att detta händer oerhört sällan. Från personer med erfarenhet som beställare framkom å andra sidan att det inte finns någon garanti att medskickad termlista till en översättningsbyrå används. Deras uppfattning är att stress hos kontaktpersonen på översättningsbyrån pga. att hen kan ha ansvar för många parallella uppdrag kan vara en orsak till det. De menade också att en svårighet är att beställaren långt från alltid har kontakt direkt med översättaren. När det gäller översättning framhölls också att det är skillnad mellan översättningsuppdrag som utförs av interna eller externa översättare; externa översättare behöver tydligare instruktioner.

En enskild beställare på en myndighet som ger stöd till tolkar eller översättare behöver i sin tur stöd. Av samtalen framgår dock att det är ovanligt med centrala rekommendationer och lättillgängligt stöd, till exempel i form av riktlinjer, checklistor och liknande. Stöd till beställaren kan även handla om att se till att sprida kunskap om ramavtalens innehåll, till exempel vilken möjlighet det finns önska en viss översättare eller att köpa till granskning.

Även Kammarkollegiets avtalsansvarige vittnade om att det kommer synpunkter och frågor från myndigheter om hur man kan få bra kvalitet i uppdragen, framför allt översättningsuppdragen,

och då ger Kammarkollegiets avtalsansvarige alltid rekommendationen att se till att skicka med termlistor. Det är dock svårt att nå ut med denna rekommendation till varje enskild myndighet som köper in såna tjänster och i sin tur till varje enskild organisatorisk enhet eller myndighetsperson som gör inköp.

3.2.4 Stöd idag till tolkar och översättare

Företrädare för tolkförmedlingar berättade att både tillgången till information och möjligheten att sprida information om nya regler eller lagar som genererar ny terminologi är ostrukturerad. De sade sig veta från tolkar att det finns behov av sådan information. Vid enstaka tillfällen har det anordnats så kallade språkhandledningsgrupper där termer på olika språk diskuterats. Då har språkhandledare – som kan vara en tolk eller en annan person som är knuten till utbildningsanordnaren – lett diskussionerna. Även andra, till exempel tolkarna själva, kan anordna sådana diskussioner.

När det gäller översättning till EU-språk och även andra språk nämndes att översättare kan få hjälp av andra länders webbplatser, till exempel inom tullverksamhet som bedrivs enligt samma regler i hela EU vilket gör att samma terminologi används. Översättare hänvisas dit av Tullverket. Andra viktiga stöd är den flerspråkiga termbanken IATE och EU:s lagstiftning som finns sökbar i flerspråkiga versioner.

Det kom även fram att det finns flerspråkiga termlistor, till exempel på olika myndigheters webbplatser, men kvaliteten är varierande mellan olika språk och inom ett språk. En ytterligare begränsning är att de inte alltid är uppdaterade och dessutom finns de inte samlade på ett ställe. På engelska finns mycket resurser men för till exempel somaliska är situationen en annan. Som en tolk och översättare uttrycker det: ”Man måste uppfinna hjulet gång på gång”. Det nämndes även att Lexin-ordlistorna och tolkordlistorna (som Isof ansvarar för) ger viss hjälp men de är inte helt uppdaterade och är inte heller renodlade termlistor.

Slutligen nämndes som stöd att det finns Facebook- och Whatsapp-grupper för tolkar och översättare där terminologi diskuteras.

3.2.5 Myndigheters arbete med terminologi och stöd för översättning

Något som upprepade gånger påpekades i intervjuerna är hur viktigt det är att myndigheter arbetar både med myndighetsövergripande terminologi, det vill säga termer som används av flera myndigheter, och myndighetsspecifika termer. Myndighetstermgruppen kan inte på något sätt ersätta myndigheternas interna termarbete. Den enda farhågan med Flersamterm som har kommit fram handlar just om det att Flersamterm som pilotprojekt fokuserar på myndighetsgemensamma termer och att ett fortsatt samarbete med denna inriktning kan innebära att myndighetsspecifika hamnar i skuggan.

Samstämmighet visade sig om att det finns klara fördelar med att samla en myndighets termer i en central termbank på myndigheten. Detta motiveras inte minst av det faktum att terminologin är föränderlig till exempel genom regelförändringar som gör att det tillkommer nya termer och andra blir inaktuella. Av intervjuerna med referenspersonerna har det framkommit att även om

det finns ett systematiskt terminologiarbete på en myndighet så är det ändå ofta decentraliserat i någon mån. Förekomsten av en central termbank av något slag är ingen garanti för att det inte även finns listor ”här och där” (ofta i Word- eller Excelformat). Särskilt när det gäller flerspråkiga termlistor kan man också se att det finns en koppling till det att översättningar genomförs eller köps in på enskilda organisatoriska enheter utan myndighetsövergripande samordning. Detta i sig bidrar till ytterligare decentralisering genom att det genererar lokala termlistor som inte gör tillgängliga centralt.

Referenspersonerna visade stor medvetenhet om vikten av svensk terminologi av god kvalitet som förutsättning för god kvalitet även i tolkning och översättning. En myndighet vittnade om ett internt terminologisamarbete som fungerar bra genom en grupp med jurist, kommunikatörer/klarspråksansvariga, ämnesexpert och någon från kundservice. Det lyftes särskilt fram att kunskap om vilka frågor enskilda har till kundtjänst är ett värdefullt bidrag i arbetet.

3.2.6 Kvalitetssäkring av översättningar

Vad gäller kvalitetssäkring av översättningar nämndes av flera i intervjuerna hur viktigt det är att mer än en person granskar en översättning eftersom olika granskare kan se oerhört olika på samma text. Även om två granskare är idealet är det dock ofta svårt att få till i praktiken.

Kvalitetssäkringen är särskilt svår när det gäller flerspråkiga yrkesutövare som inte är professionella översättare eller tolkar, till exempel flerspråkiga kommunikatörer av olika slag. Det påpekades att när en enskild medarbetare gör en egen översättning för sin egen yrkesutövning (vilket de ofta är tvingade till pga. avsaknad av terminologiskt stöd) sker ingen egentlig kvalitetssäkring alls.

De intervjuade lyfte fram att stöd till externa översättare, till exempel i form av termlistor också är en typ av kvalitetssäkring. Externa översättare uppskattar termlistorna och en kvalitetshöjande åtgärd är att ha en kontaktperson som de kan vända sig till med frågor under uppdragets gång.

3.2.7 Vikten av samarbete mellan översättare och terminolog

I samtalet med UD:s terminolog framkom flera viktiga fördelar med samarbete mellan översättare och terminolog. Eftersom sådant samarbete verkar vara särskilt väl utvecklat där redovisas detta separat här. Generella vinster med samarbetet är konsekvent och bättre underbyggd skriftlig kommunikation samt bättre och mer underbyggda svar på term- och språkfrågor. Fördelar är att både terminolog och översättare lättare och snabbare

- blir uppmärksammade på termrelaterade problem under pågående uppdrag, och även generellt
- får tillgång till eller blir uppmärksammade på användbara externa termresurser
- får tillgång till diskussionspartner i termfrågor under pågående uppdrag.

Ytterligare fördelar för översättaren är

- tillgång till kvalitetssäkrade och mer omfattande termer tack vare genomförda terminologiprojekt och uppdaterade termlistor
- svar på term- och språkfrågor under pågående uppdrag, vilket sparar tid
- hjälp med terminologiska efterforskningar under pågående uppdrag, vilket sparar tid.

Särskilda fördelar genom samarbetet med översättaren är för terminologen att hen

- tidigt blir uppmärksam på källspråkliga termproblem som blir uppenbara först vid översättning
- lättare kan sprida kvalitetssäkrade och konsekventa termer i organisationen via översättningar
- löpande får synpunkter och bidrag till rutiner, handledningar och andra hjälpmedel.

3.2.8 Fördelar med att dela material mellan myndigheter

Ett tidigare arbete av särskild relevans är det regeringsuppdrag som MSB fick 2020 att samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna riktade till allmänheten med anledning av coronapandemin. I uppdragets genomförande ingick en serie möten i en samverkansgrupp för översättningar- och tillgänglighetsfrågor med representanter för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelserna, Socialstyrelsen, Läkemedelsverket samt krisinformation.se. Syftet var att samordna de deltagande myndigheternas arbete med översättning och tillgänglighet. Ett av samverkansgruppens uppdrag var att lämna förslag på gemensamma grundprinciper för översättningar och kvalitetssäkring av översättningar genom så kallade second opinions. Ett resultat av uppdraget är en samling ”lärdomar och medskick för framtiden” baserat på erfarenheter samlade under mötena. Av stort intresse för Flersamterm är samverkansgruppens slutsatser om vinsterna med att kunna dela redan översatt material. Eftersom olika myndigheter ofta översätter texter med samma eller liknande innehåll kan myndigheter stötta varandra genom att dela redan översatta texter. Samverkansgruppen lyfter särskilt fram att delning av material är ett sätt att bidra till kvalitetssäkring och korta leveranstiderna i tider av kris, som under coronapandemin. För detta skapade samverkansgruppen en enkel hubb i form av en webbplats där deltagarna i samverkansgruppen kunde ladda upp översatt material så att alla kunde få tillgång till dem. Samverkansgruppen konstaterar också att korta leveranstider underlättas när det finns anställda översättare ”in-house” och gruppen formulerar även en idé om en ”statlig översättningstjänst med anställda översättare” som en förbättringsåtgärd men utan att ge en mer ingående beskrivning av hur en sådan skulle vara utformad.

3.3 Iakttagelser från resultaten av enkäten om översättning, tolkning och översättning

I det här avsnittet redovisas i korthet resultaten av enkäten som Isof skickade ut till samtliga myndigheter i SCB:s myndighetsregister och Sveriges Kommuner och Regioners lista över kommuner och regioner (totalt 646 stycken) om deras arbete med terminologi, tolkning och översättning. Isof fick svar från 304 myndigheter, vilket ger en svarsfrekvens om 47 procent. Tack vare det stora antalet svarande är resultaten av enkäten ett värdefullt komplement till det som framkom av diskussionerna i Myndighetstermgruppen och intervjuerna med referenspersonerna. Syftet med enkäten var att göra en första översiktlig undersökning som kan fungera som underlag för planering och fortsatt arbete och eventuellt andra mer djupgående studier.

Sammanfattningsvis stämmer enkätens resultat överens med det som framkommit i diskussionerna i Myndighetstermgruppen och intervjuerna med referenspersonerna framför allt på två viktiga punkter. Den ena är att terminologiskt stöd för tolkning och översättning verkar inte vara vanligt. Den andra punkten är att det inom terminologi finns en vilja att samarbeta mellan myndigheter.

Här kommer endast resultaten som är mest relevanta för Flersamterm att redovisas. Rapporten med samtliga resultat av enkäten bifogas som bilaga 2.

Användning av tolkar och översättare

Enkätens resultat visar att 50 procent av de svarande myndigheterna anlitar tolkar regelbundet eller ibland. Motsvarande resultat för översättning är högre, 76 procent.

Vanligaste språken för tolkning och översättning

De vanligaste språken skiljer sig åt mellan tolkning och översättning. När det gäller översättning är engelskan helt klart det dominerande språket; bland dem som översätter ibland eller regelbundet uppger hela 87 procent att de gör det till engelska, med arabiska som nästa största (45 procent) och sedan somaliska (31 procent), persiska (28 procent) och finska (20 procent). När det gäller tolkning, å andra sidan, är spridningen betydligt större. Det vanligaste språket är arabiska med 50 procent, följt av somaliska (35 procent), persiska (31 procent), engelska (21 procent) och kurdiska (16 procent), om man räknar talade språk, dvs. ej svenskt teckenspråk. Värt att notera att hela 27 procent av de svarande uppger att de inte vet vilka språk myndigheten tolkar till och från. Motsvarande andel för översättning är betydligt mindre, 4 procent.

Framtagande och tillgängliggörande av termlistor

Knappt hälften, 44 procent, svarar att de har tagit fram termlistor på något språk, inklusive svenska, och nästan lika många, 43 procent, att de inte har det. Av dem som uppger att de har tagit fram någon termlista svarar 39 procent att de tillgängliggör en eller flera termlistor publikt.

Samarbete och behov av stöd i terminologiarbetet

De allra flesta som uppger att de har tagit fram termlistor, 64 procent, svarar att de är villiga att dela med sig av sina termlistor. Endast en svarande säger sig vara negativt inställd. En dryg tredjedel, 36 procent, uppger att de inte vet. Resultaten visar att 33 procent av dem som har besvarat

enkäten redan samarbetar med andra myndigheter inom terminologi, medan 37 procent uppger att de inte gör det. Även här är andelen som uppger att de inte vet relativt stor, 30 procent. På frågan om myndigheten önskar mer stöd svarar 31 procent ja, 24 procent nej och nästan hälften, 45 procent, att de inte vet. Bland dem som svarar att de vill ha mer stöd har flest valt svarsalternativen utbildning, 64 procent, och samarbete, 61 procent.

Enkäten berörde inte specifikt samarbete och samordning inom myndigheter men enkätens resultat belyser ändå detta område något, om än indirekt. Den höga andelen ”vet ej”-svar kan vara en indikation på arbetet inom terminologi, tolkning och översättning präglas av decentralisering och avsaknad av samordning.

Terminologiskt stöd till tolkar och översättare

Med enkäten ville Isof även undersöka i vilken utsträckning myndigheter använder termlistor som stöd för tolkar och översättare. Resultaten ger inte helt tydliga resultat och det är viktigt att komma att Isofs syfte med enkäten var att göra en första översiktlig kartläggning bland så många myndigheter som möjligt. Bland dem som svarar att de har tagit fram termlistor är det 25 procent (41 svarande) som uppger att tolkar och översättare på myndigheten använder dem och 15 procent (24 svarande) att externa tolkar och översättare gör det. Resultaten säger dock inget om i vilken utsträckning detta sker eller andra detaljer. Vad man däremot kan konstatera är att antalet myndigheter som uppger att förser externa tolkar och översättare med termlistor är litet jämfört med antalet myndigheter som uppger att de regelbundet eller ibland använder tolkar (147 svarande) och översättare (241 svarande).

4. Förslag för framtiden

Rapportens avslutande kapitel handlar om uppdragets viktigaste del: förslag för framtiden om fortsatt arbete efter uppdragets och pilotprojektet Flersamterms slut.

Arbetet med pilotprojektet Flersamterm har gett flera viktiga insikter om förutsättningarna för ett långsiktigt myndighetssamarbete för att utveckla och förvalta en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp som stöd för översättning och tolkning. Baserat på insikterna från pilotprojektet formuleras här en samverkansmodell för ett sådant arbete.

Samverkansmodellen består i korthet av

- aktörer samt deras ansvar och roller
- arbetsgång
- konkreta resultat som samverkansmodellen förväntas leda till.

I det följande redovisas projektgruppens huvudsakliga slutsatser av Flersamterm och förslagen för framtiden.

4.1 Slutsatser av Flersamterm om förutsättningar för fortsatt arbete

Arbetet med Flersamterm har visat på ett stort behov av flerspråkigt terminologiskt stöd för tolkning och översättning. Isofs slutsats av arbetet är att det bör fortsätta och att ett framgångsrikt framtida arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi som stöd för tolkning och översättning måste bygga på kontinuitet, samordning och helhetssyn.

Kontinuitet är avgörande för att flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi ska kunna förvaltas och utvecklas och därmed utgöra praktiskt stöd för tolkning och översättning på längre sikt. Ett väldigt tydligt resultat av Flersamterm är vikten av långsiktighet och kontinuitet. En stor önskan om det har framkommit inte i minst i samtalen med referensorganisationerna. Under projektarbetet har det kommit upp flera exempel på tidigare uppdrag och projekt som trots sin omedelbara nytta på lite längre sikt tappat i värde genom att resultaten inte har förvaltats. Till exempel kan ett projekt ha resulterat i flerspråkiga termsamlingar men dessa har efter projektets slut inte hållits uppdaterade och därmed förlorat sin aktualitet och värde som praktiskt stöd till tolkar och översättare.

För Isof är det vidare helt klart att arbetet måste samordnas för att både uppnå kontinuitet och för att till fullo utnyttja de kompetenser och resurser som finns på myndigheter. Isofs rekommendation är att ansvaret för denna samordning förläggs till Isof i egenskap av Sveriges språkmyndighet. Flersamterm har dessutom visat att en helhetssyn på myndigheters språkarbete är en viktig förutsättning för att lyckas. Exempelvis hänger arbetet med flerspråkigt terminologiskt stöd nära ihop med myndigheternas arbete med översättning och klarspråk.

Förutom detta drar Isof slutsatsen av Flersamterm att Isofs stöd till myndigheter behöver breddas inom tre områden, i korthet:

- utökat stöd i praktiskt terminologiarbete
- rollen som beställare av tolkning och översättning
- dela information som rör myndighetstermer.

Nedan följer en närmare beskrivning av dessa.

4.1.1 Utökat stöd i praktiskt terminologiarbete

En lärdom från arbetet i Flersamterm är att praktiskt terminologiarbete bör vara en central del av Isofs uppdrag att stötta myndigheters termarbete. De allra flesta myndigheter saknar egen terminologisk kompetens och kan därför inte driva sådant arbete själva. Här har Isof en viktig roll. Myndigheter anlitar regelmässigt fristående terminologer och det är givetvis bra, men erfarenheter visar att praktiskt terminologiskt stöd från Isof behövs för bästa resultat. Därför är Isofs slutsats att Myndighetstermgruppen även framöver bör stöttas praktiskt av Isofs språkvårdare i fackspråk och terminologi.

4.1.2 Stöd i rollen som beställare av tolkning och översättning

En annan tydlig iakttagelse under pilotprojektet är att myndigheter behöver stöd i rollen som beställare av tolk- och översättartjänster. Goda exempel på interna riktlinjer, checklistor och liknande har kommit fram, men standard eller allmänt spridda och accepterade rekommendationer verkar saknas om vad man bör känna till, vilka krav som ska ställas eller vilket stöd man bör ge vid beställning. På samma sätt som Isof ger råd om hur man bedriver terminologiarbete och även klarspråksarbete, drar Isof slutsatsen att myndighetens stöd bör utökas på ett strukturerat sätt för att även innefatta vad man bör tänka vid beställning av tolkning och översättning så att fler myndigheter kan följa de goda exempel som redan finns. Exempel på det är att känna till och använda avtalen på bästa sätt samt att ge stöd till översättaren eller tolken genom termlistor och dialog under uppdragets gång.

4.1.3 Stöd i att dela annan information om myndighetstermer

Flersamterm har också visat, inte minst genom samtal med referenspersonerna, att det idag görs omfattande flerspråkigt terminologirelaterat arbete av enskilda tolkar, översättare och kommunikatörer. Eftersom detta arbete sker individuellt finns stora potentiella samordningsvinster genom att hitta sätt för dem att kunna dela kunskaper och material med varandra. På så vis skulle dessa arbeten kunna fungera som kompletterande stöd utöver den termsamling som Myndighetstermgruppen tar fram och utöver det som redan finns i bl.a. Rikstermbanken, Lexin och som kan behöva göras mer tillgängligt för tolkar och översättare. Dessutom har Myndighetstermgruppens deltagare vittnat om hur svårt det är att nå ut med information om nya termer och annat material som kan vara till nytta för tolkar och översättare, samt även andra myndigheter.

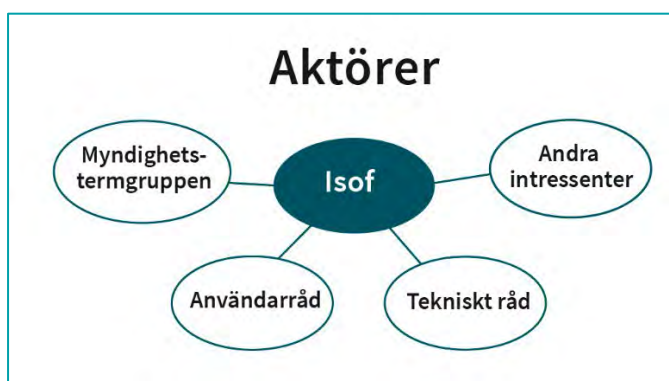

Som nämnts ovan ligger idag huvudansvaret på enskilda tolkar och översättare samt andra yrkesgrupper att hålla sig à jour med myndighetstermer och sammanställa egna termlistor genom att på egen hand söka informationen framför allt på olika myndigheters webbplatser. Viss diskussion och delning av kunskaper sker informellt i grupper i sociala medier, som Facebook och Whatsapp. Men det är uppenbart att det skulle vara både en resurssparande åtgärd och ett sätt att förbättra kvaliteten att öka samordningen så att ansträngningarna kan nyttjas av fler.

Av dessa iakttagelser drar Isof slutsatsen att myndigheten som ett komplement till nuvarande stöd bör utforska på vilket sätt och i vilket format som befintligt flerspråkigt terminologirelaterat material bäst kan delas, och att detta med fördel kan göras inom ramen för fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi.

4.2 Förslag till samverkansmodell

Baserat på arbetet i pilotprojektet Flersamterm har projektgruppen formulerat ett förslag på samverkansmodell för fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi. En översiktlig bild av samverkansmodellen och dess aktörer visas i figur 2.

Figur 2. Översikt av samverkansmodellens aktörer.

Målet med samverkansmodellen är att bidra till samordnat arbete med flerspråkigt myndighetsgemensamt terminologiskt stöd för myndigheters kommunikation med enskilda på andra språk än svenska. Samverkansmodellens aktörer är Isof (den samordnande parten), Myndighetstermgruppen, ett användarråd, ett tekniskt råd samt andra intressenter som kan dra nytta av arbetet. De resurser som behövs är framför allt medel för en ny tjänst på Isof som samordnare för arbetet. Det förväntade resultatet är framför allt en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp och dess löpande förvaltning.

De bärande principerna för samverkansmodellen är kontinuitet, samordning och helhetssyn. Med kontinuitet avses att arbetet är långsiktigt och syftar till att både skapa och underhålla det terminologiska stödet. Samordning innebär att det finns en utpekad aktör som samordnar arbetet för att på bästa sätt utnyttja de gemensamma resurserna. Helhetssyn, slutligen, handlar om att se till kopplingar till klarspråk och översättning. De aktörer som ingår i samverkansmodellen och deras ansvar visas i tabell 5.

Tabell 5. Aktörernas olika ansvar i samverkansmodellen.

Aktör	Roller	Ansvar
Isof	Samordnare	Samordna och leda samarbetet Omvärldsbevaka och hålla sig à jour med närliggande arbeten som kan vara av intresse för kunskapsutbyte
	Språkvårdare i fackspråk och terminologi (terminolog)	Ge stöd i praktiskt i terminologiarbetet
Myndighetstermgruppen	Exempelvis termansvariga/terminologer, klarspråksansvariga, kommunikatörer, översättare	Bidra med termer, delta i diskussioner och i det praktiska arbetet med framställning och förvaltning av en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp
Användarråd	Företrädare för tolk- och översättarföreningar, TÖI, tolkförmedlingar samt representanter för andra möjliga användargrupper av termsamlingen	Bistå med kunskap om användarbehov, ge förslag och synpunkter på idéer
Tekniskt råd	Språkteknologer, datorlingvister, systemutvecklare och liknande, inkl. representanter för Isof	Bistå med kunskap och förslag på språkteknologiska tillämpningar samt utformning av dessa
Andra intressenter	Ännu ej preciserat	Bistå med kunskap som kan vara relevant för arbetet med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi

Isof: samordnare och språkvårdare i fackspråk och terminologi

Enligt samverkansmodellen är Isofs roll tudelad: samordnare och språkvårdare i fackspråk och terminologi. Rollen som språkvårdare i fackspråk och terminologi finns redan på Isof; rollen som samordnare ingår däremot inte i Isofs ordinarie bemanning. En sådan roll tillkom genom särskilt tillskott av medel för att genomföra Flersamterm.

Samordnaren ansvarar för att i samråd med Myndighetstermgruppen planera och leda arbetet samt fördela arbetsuppgifter, sammankalla möten och hålla kontakter med intressenter. Det ligger vidare i samordningsansvaret att se till att gruppen har rätt kompetenser samt att sammanställa riktlinjer, rutiner, checklistor m.m. som stöd i det löpande arbetet. Slutligen föreslås samordnaren även ha ansvar för omvärldsbevakning för att hålla sig à jour med närliggande arbeten som kan vara av intresse för kunskapsutbyte. Sammanfattningsvis menar Isof att det är nödvändigt att inrätta en ny roll på myndigheten som samordnare för att fortsätta det arbete som Flersamterm har lagt grunden till enligt samverkansmodellen.

Myndighetstermgruppen

Den andra parten består av deltagarna i Myndighetstermgruppen, det vill säga en eller ett par representanter för olika, i första hand statliga, myndigheter. Dessa personer bidrar med kompetens som på olika sätt rör terminologiarbetet. Myndighetsrepresentanterna ansvarar för att delta i det praktiska arbetet med termsamlingen samt för att förankra Myndighetstermgruppens arbete på sina respektive myndigheter och vid behov engagera ytterligare personer bland sina kollegor, framför allt sakkunniga inom myndighetens kunskapsområde för att kunna få reda ut begrepp inom fackspecialisternas domäner. Som beskrivits ovan ingick i Flersamterm klarspråks-

och termansvariga, översättare samt verksamhetsutvecklare med ansvar för språktjänster som representanter för myndigheterna. En liknande sammansättning är tänkt även framöver, eftersom arbetet i Myndighetstermgruppen har tydliggjort att myndigheter behöver bedriva terminologi-arbete med ett övergripande perspektiv på alla de språkliga varianter – fackspråk internt, klarspråk utåt, andra språk än svenska till vissa grupper – som en myndighet använder i sin kommunikation. Myndighetsgruppens exakta sammansättning behöver dock ses över och bestämmas i samråd med de myndigheter som ingår. Det gäller även mötesfrekvens och hur mycket tid som deltagarnas engagemang kan ta i anspråk.

Användarråd

Som en tredje viktig part i samverkansmodellen föreslår Isof att det inrättas ett användarråd med representanter för tolk- och översättarföreningar samt andra relevanta intressenter, på liknande sätt som referensorganisationer knöts till Flersamterm. Användarrådet behövs i alla delar av processen och måste därför engageras från arbetets början. Användarrådets ansvar är att bistå med kunskap om deras behov, framför allt vad gäller hur den flerspråkiga termsamlingen görs tillgänglig så att den kan fungera som praktiskt verktyg.

Tekniskt råd

En fjärde part som Isof ser som nödvändig i samverkansmodellen är ett tekniskt råd för att säkerställa att resultatet av arbetet kan fylla språkteknologiska behov, såväl sådana som rör det praktiska verktyget för tolkar och översättare och andra som maskinöversättning och liknande, liksom framtida utveckling av Rikstermbanken. I det tekniska rådet ingår både representanter för Isof och andra myndigheter.

Andra intressenter

Även andra intressenter kan vara aktuella i samverkansmodellen, på samma sätt som Flersamterm hade stor nytta av referenspersoner (utöver sådana som ingår i användarrådet). Exakt vilka det kan vara är svårt att säga men det skulle kunna vara personer som deltar i arbeten som är närliggande arbeten. Exempel på detta som Isof har fått vetskap om genom Flersamterm är hälsokommunikatörer som arbetar med samhällsintroduktion på flera olika språk och språk-ombud som arbetar med att främja språkutveckling på arbetsplatser där personalen har annat förstaspråk än svenska. Sådana intressenter är viktiga inte minst för omvärldsbevakningen.

Internationellt samarbete

I samverkansmodellen ingår inte internationellt samarbete, men befintliga internationella samarbeten inom till exempel terminologi och språkteknologi är en självklar tillgång i det fortsatta arbetet. Myndighetsgemensamma terminologiarbeten i de nordiska länderna är givetvis av särskilt intresse.

4.2.1 Arbetsgång

Erfarenheterna av Flersamterm visar hur viktigt det är att ha en utforskande ansats och låta arbetssätt växa fram i ständig dialog med samverkansparterna, varför en detaljerad beskrivning av arbetsgången inte är möjlig att ge på förhand. En översikt av samverkansmodellens faser, moment och deras innehåll visas i tabell 6.

Tabell 6. Översikt av faser och moment i samverkansmodellen.

Fas	Moment	Innehåll
Initieringsfas	Rekrytera deltagare till Myndighetstermgruppen	Via kontakter på resp. myndighet sondera intresse och möjlighet att delta
	Rekrytera deltagare till användarrådet	Via kontakter inom ramen för Flersamterm sondera intresse och möjlighet att delta
	Komma överens mål och arbetssätt	Kanaler för samarbete, mötesfrekvens m.m.
Arbetsfas	Lägga till nytt	Diskutera termkandidater, skapa termposter, publicera i Rikstermbanken
	Underhålla termsamlingen	Regelbundet se över befintliga termposter och identifiera sådana i behov av revidering eller borttagning
	Översättning av termer och definitioner	Ej preciserat (se vidare nedan)

Momentet översättning behöver beskrivas närmare. Just översättning är den del av Flersamterm som blev minst utvecklad under pilotprojektet och där således minst underlag för samverkansmodellen finns att tillgå. Det finns flera orsaker till det. Det var klart från projektets start att översättning var det moment som det skulle bli svårast att få grepp om. Det beror främst på att översättningsarbete organiseras på olika sätt på myndigheterna och oftast decentraliserat. Deltagarna i Myndighetstermgruppen sakade därför till stora delar kunskap om hur framför allt inköp av översättning går till och hade dessutom svårt att skaffa kunskap om detta. Resultaten av Isofs enkät om översättning, tolkning och översättning bekräftar denna bild genom att andelen ”vet ej”- svar genomgående är relativt hög. En annan försvårande omständighet är att översättningar idag är varje myndighets eget ansvar. Även om det finns statliga ramavtal som många myndigheter använder ser rutinerna och organisationen olika ut. Dessutom är avtalen och rutinerna för inköp idag anpassade främst för längre sammanhängande texter och inte enstaka termer och definitioner. Diskussionerna om översättning inom Flersamterm kom att koncentreras till förutsättningar för samordning och samarbete på området. Inom Flersamterm var man överens om att det vore en dålig idé att varje myndighet skulle ordna översättning av ”sina” termposter, varför Myndighetstermgruppen och Isof hittade ett sätt att fördela översättningsarbetet för Flersamterms behov på Isof, (romska) Arbetsförmedlingen (arabiska och finska) och översättarna i Myndighetstermgruppen (engelska). Sammanfattningsvis gav Flersamterm insikter mer om behoven av och svårigheterna med samordning på översättningsområdet än svar på hur det bör göras för att utnyttja de gemensamma resurserna effektivt. Detta kommer att vara en viktig fråga för det fortsatta arbetet. Här är det även intressant vad som kom fram i det regeringsuppdrag som MSB fick 2020 att samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna riktade till allmänheten med anledning av coronapandemin om idén om en ”statlig översättningstjänst med anställda översättare”.

Verktyg

En del av arbetsgången har med verktyg att göra. Som beskrivits ovan valde Isof för Flersamterm verktyget Terminologie för att det är lätt att använda och tillgängligt utan kostnad tack vare öppen källkod. Verktyget motsvarade även pilotprojektets behov eftersom det fungerade bra för samarbete under framtagandet av termsamlingen. Framöver är det dock nödvändigt att kartlägga

behoven och se till att välja rätt verktyg för Myndighetstermgruppens fortsatta arbete. En möjlig väg är att undersöka vilka anpassningar som kan göras av Terminologie. Det finns även kommersiella verktyg med fler funktioner än Terminologie som kan vara intressanta. Det finns andra myndigheter som använder verktyg och deras erfarenheter är givetvis intressanta. I valet av verktyg är centrala krav att åtminstone kunna hantera flera olika språk och stötta arbete i grupper med olika behörighetsnivåer. En ytterligare önskvärd funktionalitet är att det ska vara lätt att föra över termposter från verktyget till Rikstermbanken.

4.2.2 Resultat

Isof föreslår följande förväntade konkreta resultat av arbetet enligt samverkansmodellen.

Flerspråkig termsamling som publiceras i Rikstermbanken

Det främsta konkreta resultatet av arbetet enligt samverkansmodellen är självklart den flerspråkiga termsamlingen. Eftersom Rikstermbanken är navet i Sveriges samlade terminologiverksamhet och ett stort antal myndigheter redan sprider sina termer via denna termbank föreslår Isof att även den termsamling som samverkansmodellen resulterar i ska publiceras i Rikstermbanken.

Språkteknologisk utveckling

Att Rikstermbanken har en viktig roll i ett framtida arbete med flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp som stöd för översättning och tolkning är en ytterligare tydlig slutsats av Flersamterm. Men för att kunna fungera som praktiskt verktyg för tolkar och översättare krävs tekniska justeringar. Därför ingår teknisk utveckling av Rikstermbanken i rekommendationen. Framför allt handlar det om att Rikstermbanken måste ha mobilanpassat gränssnitt och att dess innehåll måste gå att enkelt föra över till översättningsminnen och andra verktyg. Fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi enligt samverkansmodellen bör därför även resultera i utveckling av Rikstermbanken. Att satsa på Rikstermbanken är givet med tanke på dess status som nav i den svenska terminologiska infrastrukturen. Ett utvecklingsprojekt pågår på Isof i vilket ingår mobilanpassning av Rikstermbanken, och inom det projektet finns redan medvetenhet om att hänsyn kan behöva tas till behov hos tolkar och översättare i planeringen av den vidare utvecklingen.

Det fortsatta arbetet enligt samverkansmodellen förväntas även kunna resultera i andra språkteknologiska tillämpningar. Som nämns i Tolkutredningen kan maskinöversättning vara en möjlig teknisk användning av en flerspråkig myndighetsgemensam termsamling av samhällsbegrepp. Genom Flersamterm har Isof till exempel fått insikt i ett pågående arbete med verktyg för maskinöversättning på Skatteverket och vilka hänsyn som behöver tas för att en flerspråkig termsamling av samhällsbegrepp ska kunna utnyttjas som underlag.

Det fortsatta arbetet bör även samordnas med annat språkteknologiskt arbete på Isof. I Isofs uppdrag ingår att vara engagerad i terminologiskt arbete som rör invandrarpråk och att främja språkteknologisk och terminologisk utveckling. På Isof finns således redan kompetens och verksamhet inom språkteknologi, vilket givetvis måste tas tillvara i det fortsatta arbetet. En ytterligare omständighet att dra nytta av är att Isof arbetar med att tillgängliggöra nationell språkinfrastruktur genom Nationella språkbanken som har till uppgift att samla in, utveckla och

dela språkresurser för forskning och utveckling. Andra språkteknologiska arbeten som Isof gör är Lexin, ett nätbaserat lexikon på arton minoritetsspråk samt svenska, samt språkteknologiska verktyg för romska och meänkieli. Slutligen samverkar Isof med Myndigheten för digital utveckling som tillgängliggör nationella öppna datakataloger och rekommendationer för tillgängliggörande enligt Lagen om vidareutnyttjande av myndighetsinformation.

Digital ”hubb” för spridning och delning av information om myndighetstermer

Som nämnts ovan är en av slutsatserna av Flersamterm att det finns behov av stöd till myndigheter för att lättare och snabbare sprida information, till exempel om nya termer, samt termlistor, redan översatta texter eller annat material som kan vara till nytta både för andra myndigheter och för tolkar och översättare. Dessutom är det en svårighet idag för till exempel tolkar och översättare att termlistor och annat finns utspridda på många olika webbplatser.

Eftersom detta hör nära ihop med arbetet med termsamlingen i sig föreslår Isof att ett ytterligare resultat av arbetet enligt samverkansmodellen ska vara att skapa en samlingsplats för sådant material, förslagsvis en gemensam webbplats som Isof förvaltar, till exempel myndighetstermer.se som domän. Målet är att en sådan webbplats kan fungera som ”hubb” för myndigheter, översättare och tolkar samt andra relevanta intressenter. Som beskrivits ovan (3.2.8) har detta redan testats i liten skala, i form av en webbsida, inom ramen för MSB:s samordningsuppdrag. Även om MSB:s uppdrag hade en delvis annan inriktning än Flersamterm är det klart att syftet med denna enkla hubb svarar mot behov som har framkommit Flersamterm. Isof ämnar därför dra nytta av MSB:s erfarenheter för att skapa något liknande. Isof föreslår vidare att det ska ingå i den föreslagna nya samordnartjänsten på Isof att koordinera detta arbete.

En sådan digital hubb kan även med fördel vara en ingång till Rikstermbanken, Lexin-ordlistor och termlistor av alla de slag. Slutligen vill Isof även undersöka möjligheten att låta fler användare, som tolkar och översättare, att också dela eget material via hubben som alternativ till delning i grupper i sociala medier som används idag.

4.3 Ekonomiska konsekvenser

Isofs förslag på fortsatt arbete är förenat med vissa kostnader som idag inte ryms inom myndighetens budget. Den främsta av dessa är kostnaden för inrättandet av den ovan beskrivna samordnartjänsten på Isof. Myndighetstermgruppen är något som Isof planerat länge som en del av uppdraget att främja terminologisk utveckling med nuvarande bemanning i form av språkvårdare inom fackspråk och terminologi. Isofs förslag på fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi innebär dock en ambitionshöjning utöver det man kan kalla för Myndighetstermgruppens kärnuppgift och förväntade resultat. Därför är utökade resurser, enligt Isofs förslag en heltidstjänst med placering på Isof. Isof beräknar kostnaden till 1,2 miljoner per år för en heltidstjänst.

En möjlig ekonomisk konsekvens av Isofs förslag är, som beskrivs ovan, behovet av utveckling av Rikstermbanken för att den ska kunna uppfylla användarbehov som verktyg för tolkar och översättare i offentlig verksamhet. Delar av dessa behov kan sammanfalla med redan planerad utveckling av Rikstermbanken och även annan språkteknologisk utveckling hos Isof, men det kan

inte uteslutas att särskilda resurser kan behöva tillskjutas för att uppfylla krav som specifikt följer av fortsatt arbete med flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi. Isof beräknar kostnaden till 200 tkr per år.

En tredje komponent som kan ge ekonomiska konsekvenser framåt är den ”hubb” som nämnts ovan, förslagsvis en webbplats för delning av information om myndighetstermer och annat material som stöd för tolkning och översättning. Detta är inte tänkt som en avancerad plattform, särskilt inte initialt, men givetvis kommer någon form av systemutveckling att krävas som med hänsyn till Isofs begränsning av tillgängliga systemutvecklarresurser kommer att behöva köpas in. Isof beräknar kostnaden utveckling, drift och underhåll till 50 tkr för uppstart. Redaktionellt arbete ingår i den ovan beskrivna samordnartjänsten.

Sammanfattningsvis kan Isof med ett tillskott av medel för dessa tre insatser fortsätta arbetet som inleddes i och med uppdraget och pilotprojektet Flersamterm och på ett långsiktigt och samordnat sätt utveckla och främja flerspråkigt myndighetsgemensamt terminologiarbete som stöd för tolkning och översättning.

Hur arbetar svenska myndigheter med terminologi, översättning och tolkning?

En enkätstudie om terminologiarbete, översättning och tolkning i offentlig verksamhet

Rapportförfattare: Marie Mattson, projektassistent, Isof

Sammanfattning

Den här rapporten presenterar resultatet av en enkätundersökning som pågick mellan december 2021 och mars 2022. Isof skickade ut en enkät som riktade sig till alla myndigheter, regioner och kommuner. Undersökningen ingår i Institutet för språk och folkminnets (Isof) uppdrag att följa och främja terminologiarbete inom offentlig förvaltning. Utöver det ingår arbetet med enkäten i två myndighetsuppdrag på Isof: FedTerm och uppdraget om Flerspråkig basterminologi som grund för översättning och tolkning (Ku2021/00802).

Det främsta syftet med enkäten är att kartlägga hur svenska myndigheter arbetar med terminologi och vilket stöd de efterfrågar, samt att hitta flerspråkiga terminologiska resurser som kan spridas.

Resultatet av enkäten visar att de flesta myndigheter arbetar med språkfrågor på något sätt men det är inte så vanligt att de har någon som är anställd som terminolog. Enkäten visar också att översättning och tolkning förekommer på de flesta myndigheter och att det behövs bättre terminologiska resurser för detta arbete. Dessutom visar enkäten att myndigheterna i första hand efterfrågar mer utbildning och samarbete med andra myndigheter och organisationer.

Bland de som svarade på enkäten uppger många att de inte använder Rikstermbanken. Huruvida de använder andra terminologiska resurser framgår inte. Men de allra flesta skulle vara villiga att dela med sig av sina egna terminologiska resurser om de hade väl utarbetade termlistor.

Innehåll

Hur arbetar svenska myndigheter med terminologi, översättning och tolkning?.....	1
Sammanfattning.....	2
Innehåll.....	3
Rapportens syfte	4
Enkätens upplägg	4
Undersökningens resultat	6
Bakgrundsfrågor	6
Frågor om tolkning och översättning.....	7
Frågor om terminologi.....	9
Frågor om rikstermbanken.....	11
Frågor om stöd och samarbete	12

Rapportens syfte

Syftet med den här rapporten är att presentera resultatet av en enkätundersökning som gjordes mellan december 2021 och mars 2022. Enkäten skickades till alla svenska myndigheter, kommuner och regioner baserat på SCB:s myndighetsregister och Sveriges Kommuner och Regioners register över kommuner och regioner. I rapporten används myndigheter ibland som ett övergripande begrepp för alla som svarat på enkäten.

Enkäten gjordes med följande projekt och verksamheter i åtanke:

- FedTerm, ett språkteknologiskt EU-uppdrag som går ut på att samla terminologiska, flerspråkiga resurser i syfte förbättra termbanken Eurotermbank¹ och maskinöversättning.
- Flersamterm, ett pilotprojekt för genomförandet av uppdraget Flerspråkig basterminologi som grund för översättning och tolkning (Ku2021/00802).
- Isofs terminologiverksamhet och uppdraget att följa och främja terminologiarbete inom offentlig förvaltning

Utifrån dessa olika arbeten var Isofs syften med enkäten att kartlägga

- hur terminologiarbetet ser ut på landets myndigheter
- vilket behov av terminologiskt stöd som finns på myndigheterna
- vilka myndigheter som har termlistor och andra terminologiska resurser

Enkätens upplägg

Enkäten skickades ut till samtliga myndigheter, regioner, kommuner och landsting. Den är en så kallad totalundersökning eftersom hela den grupp man vill kartlägga ingick. Att enkäten är en totalundersökning innebär dock begränsningen att resultatet endast gäller för de myndigheter som har svarat och inte kan tolkas som representativt för alla myndigheter. Inga slutsatser kan alltså dras av resultaten om hur situationen ser ut hos de myndigheter som inte har besvarat enkäten. Dock är

---

¹ Eurotermbank, <https://www.eurotermbank.com/>

det rimligt att anta är att de som har arbetat mer med terminologi, översättning och tolkning har varit mer benägna att besvara enkäten än de som inte har gjort det.

I vissa av tabellerna i rapporten varierar det totala antalet svar per fråga. Det beror på två saker För det första kunde fler än ett svarsalternativ väljas för de flesta frågor i enkäten. I rapporten gäller det tabell 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 15, 17 och 20. I dessa tabeller andelen svarande på varje svarsalternativ beräknat som procent av det totala antalet svarande på frågan som tabellen gäller. antalet många som svarade på den aktuella frågan. För detta andra var alla frågor i enkäten frivilliga; varför det totala antalet svarande per fråga i flera fall understiger det totala antalet myndigheter som besvarade enkäten.

Enkäten består av 19 frågor. Samtliga frågor och sammanställning av svaren (utom fritextsvaren) visas i bilaga 1.

Frågorna delas upp under följande rubriker:

1. Bakgrundsfrågor.
2. Frågor om tolkning och översättning.
3. Frågor om terminologi.
4. Frågor om Rikstermbanken.
5. Frågor om stöd och samarbete.

Till 8 av frågorna finns möjlighet att lämna ett fritextsvar, i form av komplettering till svarsalternativet ”Annat” eller ”Kommentar”. Långt ifrån alla har valt att lämna fritextsvar och vi kan inte veta något om dem som inte lämnat fritextsvar. Dessutom varierar omfattningen av svaren kraftigt.

För tre av frågorna (fråga 1, 2 och 20) är fritext det enda svarsalternativet. Fritextsvaren har kategoriserats; nedan presenteras svaren fördelade på de identifierade kategorierna.

Undersökningens resultat

I det här kapitlet presenteras enkätsvaren fördelat på de olika svarsalternativen, samt sammanställningar av fritextsvaren. Till de frågor där det finns fritextsvar visas även ett eller ett par exempel på svar.

I bilaga 1 presenteras alla frågor och resultat i sin helhet.

Bakgrundsfrågor

Enkäten skickades ut till 646 myndigheter och fick 304 svar (se tabell 1). Enkäten skickades till de mejladresser som fanns på SCB:s myndighetsregister och Sveriges Kommuner och Regioners lista över kommuner och regioner.

Bland de som svarade var det lägst svarsfrekvens bland kommuner. Statliga myndigheter och regioner hade båda cirka 60 procent svarsfrekvens. Vårt att nämna är att regioner bara är totalt 21 till antalet så även om

svarsfrekvensen bland dem är hög är de bara 12 svarande.

Den första frågan de svarande fick var vilken myndighet de arbetar på vilket inte kommer redovisas i den här rapporten.

Därefter fick de svarande uppge sin roll på myndigheten (som fritextsvar). I tabell 2 finns en sammanställning över vilka som var de vanligaste svaren. Där ser vi att cirka 39 procent svarade att de är kommunikator eller redaktör. Ungefär 12 procent angav att de var någon annan chef än kommunikationschef och lika många är under kategorin ”övrigt”.

De svarande fick i en flervalfråga fylla i vilka yrkesroller fanns på myndigheten (tabell 3). På den frågan svarade cirka 34 procent att de har någon som arbetar med klarspråk, 25 procent har någon som arbetar med inköp eller samordning av tolkning och översättning och cirka 21 procent har någon som arbetar med

Tabell 1. Antal inbjudna, inkomna svar och svarsfrekvens per typ av myndighet

Typ av myndighet	Inbjudna	Svar	Svarsfrekvens
Kommun	290	84	29 %
Region	21	12	57 %
Statlig myndighet	335	208	62 %
Totalsumma	646	304	47 %

Antal och andel per kategori.

Tabell 2. Vem har fyllt i enkäten? Andel och antal per kategori, fritextsvar.

Kategori av fritextsvar	Antal	Andel
Kommunikatör/redaktör	120	40 %
Kommunikationschef	74	25 %
Annan chef	39	13 %
Övrigt	38	13 %
Språkvårdare/språkkonsult	16	5 %
Översättare	11	4 %
Verksamhetsutvecklare eller liknande	4	1 %
Terminolog	3	1 %
Tolksamordnare	2	1 %
Antal svarande	302	---

Antal och andel per kategori fritextsvar. Fråga 2 i enkäten.

Tabell 3. Vilka av följande yrkesroller inom språkområdet finns på din myndighet? (Flera svarsalternativ kan väljas.)

Svar	Antal	Andel
Annan roll med klarspråk	116	41 %
Annan roll med inköp eller samordning	86	30 %
Annan roll med termer och fackspråk	70	25 %
Översättare	28	10 %
Språkvårdare	21	7 %
Tolk	12	4 %
Terminolog	4	1 %
Annat	26	9 %
Antal svarande	284	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 3 i enkäten, flervalsfråga.

termer eller fackspråk. Dock angav endast 3 myndigheter att de har en terminolog.

Utöver de svaren som redovisas i tabell 3 var det 26 som inte fyllde i något av de svarsalternativ som fanns, utan svarade endast genom att markera "Annat" och lämna ett fritextsvar. Bland de svaren ingick bland annat följande yrken: kommunikatör, domare, jurist och språkstöd. Utöver det svarade en del av dem att de inte har någon uttalad språkvårdare och att språktjänster köps in vid behov.

Frågor om tolkning och översättning

Frågorna 4–7 handlade om tolkning och översättning på myndigheterna. Fråga 4 och 6 handlade om hur ofta myndigheterna översätter respektive tolkar. Syftet bakom den frågan är att det kan hjälpa till att ge en bild av hur stort behovet av flerspråkiga termeresurser är. Det är dock viktigt att komma ihåg att det endast är en uppskattning och

Tabell 4. Översätter din myndighet texter?

Svar	Antal	Andel
Ja, regelbundet	110	36 %
Ja, ibland	121	40 %
Ja, tidigare men inte längre	9	3 %
Nej, aldrig eller nästan aldrig	59	20 %
Vet inte	3	1 %
Totalsumma	302	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 4 i enkäten.

Tabell 5. Använder din myndighet tolkar?

Svar	Antal	Andel
Ja, regelbundet	88	30 %
Ja, ibland	59	20 %
Ja, tidigare men inte längre	3	1 %
Nej, aldrig eller nästan aldrig	119	40 %
Vet inte	28	9 %
Totalsumma	297	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 6 i enkäten.

inte säger någonting om hur mycket resurser myndigheterna lägger på översättning och tolkning.

Bland de svarande var det betydligt fler som svarade att de regelbundet eller ibland översätter texter jämfört med hur många som regelbundet eller ibland använder tolkar (se tabell 4 och 5). Det var nästan dubbelt så många som svarade att de aldrig eller nästan aldrig använder tolkar jämfört med hur många som uppgav att de översätter texter. Det var också en stor andel som svarade att de inte vet huruvida myndigheten använder tolkar, nästan 10 procent, jämfört med hur många svarade att de inte vet om myndigheten översätter, cirka 1 procent. Med det sagt var det ändå 39 procent som angav att de regelbundet eller ibland använder tolkar, vilket är en hög andel.

Direkt efter frågorna om tolkning och översättning fick de svarande fylla i vilka språk de oftast översätter eller tolkar till eller från. Det var en flervalsfråga utan gräns för hur många alternativ de svarande kunde fylla i.

Bland svarsalternativen fanns de 20 största språken i Sverige baserat på Institutet för språk och folkminnets uppskattning från 2020 2. Svenska ingick inte i listan. Utöver de 20 största språken kunde man också välja de nationella minoritetsspråken finska, samiska, meänkieli, romska, jiddisch och även svenskt teckenspråk eftersom det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda de språken enligt språklagen³. Dessutom kunde de svarande lägga till andra språk som fritextsvar. I tabell 6

Tabell 6. Till eller från vilka språk översätter ni regelbundet?

Språk	Antal	Andel
Engelska	221	87 %
Arabiska	113	45 %
Somaliska	78	31 %
Persiska	70	28 %
Finska	51	20 %
Spanska	31	12 %
Tyska	31	12 %
Svenskt tecken-språk	29	11 %
Polska	29	11 %
Samiska	27	11 %
Kurdiska	26	10 %
Övriga	262	114 %
Antal svarande	253	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. De tio vanligaste svarsalternativen. Fråga 5 i enkäten.

² Institutet för språk och folkminnen. ”Språken i Sverige”, u.å. <https://www.isof.se/lar-dig-mer/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-flersprakighet/spraken-i-sverige>.

³ Språklag (2009:600) 7–9 §

och 7 syns bara de tio språken som fick flest svar. De fullständiga listorna finns i bilaga 1.

Bland de tio mest översatta språken (se tabell 7) var engelska och arabiska på topp. Generellt ser vi blandning av invandarspråk (till exempel arabiska, somaliska, persiska), EU-språk (till exempel engelska, spanska, tyska) och nationella minoritetsspråk (till exempel finska och samiska).

Bland de tio mest tolkade språken (se tabell 8) hamnade engelska på femte plats i listan. Svenskt teckenspråk hamnade i båda listorna men det var något högre andel som svarade teckenspråk i tabell 8. Bland de vanligaste tolkningspråken är det fler invandarspråk och färre EU-språk jämfört med de vanligaste språken att översätta till.

Tabell 7. Vilka språk tolkar ni regelbundet?

Språk	Antal	Andel
Arabiska	78	50 %
Somaliska	54	35 %
Persiska	49	31 %
Vet inte	42	27 %
Engelska	33	21 %
Svenskt tecken-språk	30	19 %
Kurdiska	25	16 %
Polska	21	13 %
BKS*	19	12 %
Tigrinja	12	8 %
Övriga	127	81 %
Antal svarande	156	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. De tio vanligaste svarsalternativen. Fråga 7 i enkäten.

*) BKS står för bosniska, kroatiska, serbiska eller montenegrinska

Frågor om terminologi

Nästa frågeblock handlar om huruvida myndigheterna arbetar med terminologi och följdfrågor på det.

Fråga 8 handlade om huruvida myndigheterna har tagit fram termlistor inom sina ämnesområden. I enkäten var det en flervalsfråga men i efterhand har svaren slagits ihop eftersom svarsalternativen överlappade (se tabell 8). Det var cirka 40 procent som svarade nej och ungefär 10 procent har svarat att de inte vet. Resterande svarade något av de ja-kande alternativen. Bland dem var de vanligaste svaren att de bara tagit fram termlistor på svenska och att de har tagit fram termlistor på svenska och andra språk än svenska. Cirka 8 procent svarade att de bara har tagit fram termlistor på andra språk än svenska men det är troligt att de även har termlistor på svenska eftersom det svarsalternativet inte var tydligt.

I tabell 9 ser vi hur de svarande har svarat på frågan om vilka som använder termlistorna. Det vanligaste svaret i var ”de som skriver på myndigheten”. Bland de andra svaren är det ganska jämt fördelat. Det som fick minst antal svar var ”översättare eller tolkar på myndigheten” med cirka 9 procent.

I tabell 10 finns en sammanställning över vad de som svarade ”annat” i fråga 9 om vilka som använder termlistorna. Kategoriseringen är gjord för hand och de 59 ”annat”-svaren delades upp i kategorierna ”annat externt” där bland annat allmänheten och myndighetens målgrupper ingår, ”andra medarbetare” och ”övrigt”. Det är jämt fördelat mellan andra anställda och andra externa med

Tabell 8. Har din myndighet tagit fram ord- eller termlistor inom ert ämnesområde?

Svar	Antal	Andel
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på svenska.	48	16 %
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på andra språk än svenska.	24	8 %
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på svenska och andra språk än svenska.	61	20 %
Nej.	127	43 %
Vet inte.	38	13 %
Totalsumma	298	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 8 i enkäten.

Tabell 9. Om ja på fråga 8: Vilka använder myndighetens ord- eller termlistor? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
De som skriver texter på myndigheten.	107	66 %
Översättare eller tolkar på myndigheten.	41	25 %
Externa översättare och tolkar.	24	15 %
Vet inte.	36	22 %
Annat	45	28 %
Antal svarande	163	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 9 i enkäten, flervalsfråga.

Tabell 10. Vilka använder myndighetens ord- eller termlistor? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
Andra anställda	20	44 %
Andra externa (t.ex. allmänhet, målgrupper)	20	44 %
Övrigt	5	11 %
Totalsumma	45	100 %

Antal svar per kategori fritextsvar, fråga 9 i enkäten.

44 procent vardera, cirka 11 procent hamnade i kategorin ”övrigt”.

I tabell 11 ser vi hur myndigheterna svarade på hur det lagras sina eventuella termlistor. På webben ingick inte bland svarsalternativen eftersom vi frågar om det specifikt i frågan efter, men det var ändå många som skrev att de har sin termlista på webben (se tabell 12).

Vi frågade också om termlistorna finns publikt tillgängliga (se tabell 13). De flesta, 50 procent, svarade nej men en betydande andel svarade också att de inte vet. Cirka 39 procent svarade ja.

I fråga 12 (se tabell 14) undrade vi hur myndigheterna ställer sig till att dela med sig av sina termlistor. Nästan alla var positiva till det (64 procent) eller svarade att de inte vet (36 procent).

Bland kommentarerna till fråga 12 framkom det att de flesta som svarade hade varit positiva till att dela med sig om de hade resurser att arbeta mer med terminologi.

De som svarade nej på fråga 8 (tabell 8) ombads att svara på fråga 13 (se tabell 15) där de fick varför de inte tagit fram termlistor.

Det vanligaste svaret var att de inte ser något behov av det vilket 48 procent svarade.

Därefter var tidsbrist den vanligaste anledningen följt av resursbrist.

Anledningen till att en myndighet svarar att de inte ser något behov av att ta fram termlistor kan förstås variera men en anledning kan vara att de redan tycker att det finns termlistor. Till exempel har Domstolsverket och UHR tagit fram termlistor inom

Tabell 11. Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
I en textfil, kalkylark eller liknande.	80	48 %
I en termbank.	15	9 %
I ett termhanteringssystem, till exempel i-Term, Termwebb eller Multiterm.	9	5 %
Vet inte.	24	14 %
Annat.	82	49 %
Antal svarande	168	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 10 i enkäten, flervalsfråga.

Tabell 12. Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er (fritextsvar)?

Radetiketter	Antal	Andel
På intranätet.	23	28 %
På webben.	23	28 %
I översättningsverktyg eller webbverktyg.	11	13 %
Som pdf, textfil eller tryckt format.	10	12 %
I Rikstermbanken.	2	2 %
Inte relevant	5	6 %
Övrigt.	8	10 %
Totalsumma	82	100 %

Antal och andel per kategori fritextsvar. Fråga 10 i enkäten.

Tabell 13. Om ja på fråga 8: Har ni publikt tillgängliga ord- eller termlistor (t.ex. På webben)?

Svar	Antal	Andel
Ja	71	39 %
Nej	92	50 %
Vet inte	20	11 %
Totalsumma	183	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 11 i enkäten.

Tabell 14. Hur ställer sig din myndighet till att dela med sig av ord- eller termlistor till andra myndigheter?

Svar	Antal	Andel
Positiv	168	64 %
Negativ	1	0 %
Vet inte	95	36 %
Totalsumma	264	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 12 i enkäten.

Tabell 15. Om nej på fråga 8: Varför har din myndighet inte tagit fram ord- eller termlistor inom ert ämnesområde? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
Vi har inte sett något behov	97	22 %
Vi har inte tid	41	15 %
Finns inga pengar	28	11 %
Vi har inte tänkt på det	20	5 %
Vet inte hur man gör	9	3 %
Vet inte	6	22 %
Antal svarande	184	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 13 i enkäten, flervalsfråga.

sina respektive ämnen vilket gör att andra domstolar och högskolor eller universitet kanske inte själva behöver tänka på det. En anledning kan också vara att behovet inte har varit tydligt eller att de inte diskuterat hur ett strukturerat terminologiarbete skulle kunna gynna dem.

Frågor om rikstermbanken

Några av frågorna handlade om Rikstermbanken⁴ vilket är Sveriges nationella termbank som underhålls av Språkrådet. Syftet med dessa frågor är att vi ska kunna förbättra

Tabell 16. Används Rikstermbanken på din myndighet?

Svar	Antal	Andel
Ja.	41	14 %
Nej.	102	35 %
Vet inte.	147	51 %
Totalsumma	290	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 14 i enkäten.

Tabell 17. Om ja på fråga 14: Till vad använder din myndighet Rikstermbanken? Du kan ange flera alternativ

Svar	Antal	Andel
Hitta svenska termer och definitioner	35	38 %
Hitta motsvarigheter till termer på andra språk	19	21 %
Vet inte	39	42 %
Totalsumma	93	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 15 i enkäten, flervalsfråga.

Rikstermbanken och få ett hum om hur folk använder den.

Första frågan på det temat var ifall myndigheterna använde sig av Rikstermbanken (tabell 16). Ungefär hälften alla som svarade angav att de inte vet och endast cirka 14 procent svarade ja på frågan. Det går inte att veta om den låga andelen jakande svar beror på att de inte känner till Rikstermbanken eller om de inte vet hur myndigheten ställer sig till frågan. Det hade varit bättre att fråga om den som svarar på enkäten känner till Rikstermbanken.

⁴ Rikstermbanken, <https://www.rikstermbanken.se/>

De som svarade ja på fråga 14 fick sedan svara på till vad de använder Rikstermbanken på myndigheten. Här kunde de svarande välja flera alternativ (se tabell 17). Det var cirka 38 procent som svarade att de använder Rikstermbanken för att söka efter svenska termer och definitioner. Det var lite något färre som svarade att de använde det för att hitta motsvarigheter på andra språk (cirka 20 procent). Det som flest svarade var ”vet inte” (42 procent).

Frågor om stöd och samarbete

Fråga 16–19 handlade om vilket slags stöd som myndigheter efterfrågar och om de samarbetar med andra organisationer.

Fråga 16 handlade om de svarande samarbetar med andra organisationer med termer och begrepp (se tabell 18). Fördelningen mellan svarsalternativen ja, nej och vet inte var jämn men det var flest som svarade nej, cirka 37 procent jämfört med de 33 procent som svarade ja.

De svarande ombads också skriva en kommentar vilket några gjorde. Här är några exempel på fritextsvar:

- Några samarbetade med andra myndigheter inom samma område, till exempel finns det termgrupper inom universitets- och högskolesektorn.
- Vid frågor om termer och begrepp var det några som skrev att de kontakter Språkrådets terminologer.
- Några nämnde att de arbetar med externa parter, till exempel konsulter.

Tabell 18. Samarbetar din myndighet med andra organisationer om termer och begrepp?		
Svar	Antal	Andel
Ja.	96	33 %
Nej.	108	37 %
Vet inte.	86	30 %
Totalsumma	290	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 16 i enkäten.

Tabell 19. Skulle ni vilja ha mer stöd för att arbeta med termer?		
Svar	Antal	Andel
Ja.	91	31 %
Nej.	71	24 %
Vet inte.	130	45 %
Totalsumma	292	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 17 i enkäten.

Ett syfte med enkäten var att få en överblick över vilka sorters stöd myndigheterna efterfrågar. Därför fick de svara på om de vill ha mer stöd inom terminologi och, om ja, vilket slags stöd.

I tabell 19 ser vi att de flesta svarade att de inte vet om de vill ha mer stöd för att arbeta med terminologi. Ungefär 31 procent svarade ja och cirka 24 procent svarade nej.

I tabell 20 ser vi hur myndigheterna svarade på vilken typ av stöd de helst vill ha. Mer utbildning och samarbete var det flest svarade. Även tekniska hjälpmedel var ett vanligt svar.

Tabell 20. Om ja på fråga 16: Vad skulle kunna underlätta ert arbete med termer och begrepp? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
Utbildning	91	64 %
Mer samarbete	87	61 %
Tekniska hjälpmedel	62	43 %
Terminologikonsult	26	18 %
Anställd terminolog	13	9 %
Annat	28	20 %
Antal svarande	143	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ. Fråga 18 i enkäten, flervalsfråga.

Enkätens sista fråga (fråga 19) handlar om i vilket syfte de svarande arbetar med terminologi. Det gick bara att svara med ett fritextsvar och därför kan det inte räknas som kvalitativa data. Svaren är uppdelade på kategorier som gjorts för hand efter att svaren kommit in. Egentligen var många av svaren utförliga, men det mesta som skrevs får inte plats i det här formatet.

Tabell 21. I vilka syften arbetar ni med termer och begrepp?

Svarskategorier	Antal	Andel
Av tillgänglighets- och begriplighetsskäl.	53	33 %
Övrigt.	39	25 %
Konsekvent användning av termer.	34	21 %
Förbättra översättning/tolkning.	19	12 %
Rättsliga skäl.	7	4 %
Förbättra teknik/sökbarhet.	5	3 %
Särskilt uppdrag	2	1 %
Totalsumma	159	100 %

Antal och andel per kategori fritextsvar. Fråga 19 i enkäten.

Den vanligaste svarskategorin var att det var av tillgänglighets- och begriplighetsskäl (se tabell 21) följt av övriga anledningar och en strävan att använda termer på ett konsekvent sätt. Att förbättra översättning och tolkning nämndes också många gånger. En handfull svarade också att de har ett särskilt uppdrag att arbeta med terminologi, de använder det för att förbättra teknik och sökbarhet samt rättsliga skäl.

Bilaga till enkätrapporten: Samtliga resultat

Svarsfrekvens

Tabell 1. Antal inbjudna, inkomna svar och svarsfrekvens per typ av myndighet			
Typ av myndighet	Inbjudna	Svar	Svarsfrekvens
Kommun	290	84	29 %
Region	21	12	57 %
Statlig myndighet	335	208	62 %
Totalsumma	646	304	47 %

Fråga 1: Vilken myndighet arbetar du på?
(Redovisas inte)

Fråga 2: Vad är din roll på myndigheten?

Tabell 2. Vem har fyllt i enkäten? Andel och antal per kategori, fritextsvar.		
Kategori av fritextsvar	Antal	Andel
Kommunikatör/redaktör	120	40 %
Kommunikationschef	74	25 %
Annan chef	39	13 %
Övrigt	38	13 %
Språkvårdare/språkkonsult	16	5 %
Översättare	11	4 %
Verksamhetsutvecklare eller liknande	4	1 %
Terminolog	3	1 %
Tolksamordnare	2	1 %
Totalsumma	302	---

Antal och andel per kategori fritextsvar.

Fråga 3: Vilka av följande yrkesroller inom språkområdet finns på din myndighet?

Tabell 3. Vilka av följande yrkesroller inom språkområdet finns på din myndighet?		
Svar	Antal	Andel
Annan roll med klarspråk	116	41 %
Annan roll med inköp eller samordning	86	30 %
Annan roll med termer och fackspråk	70	25 %
Översättare	28	10 %
Språkvårdare	21	7 %
Tolk	12	4 %
Terminolog	4	1 %
Annat	26	9 %
Totalsumma	284	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 4: Översätter din myndighet texter?

Tabell 4. Översätter din myndighet texter?		
Svar	Antal	Andel
Ja, regelbundet	110	36 %
Ja, ibland	121	40 %
Ja, tidigare men inte längre	9	3 %
Nej, aldrig eller nästan aldrig	59	20 %
Vet inte	3	1 %
Totalsumma	302	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 5: Till eller från vilka språk översätter ni regelbundet?

Tabell 6. Om ja på fråga 4: Till eller från vilka språk översätter ni regelbundet?		
Språk	Antal	Andel
Engelska	221	87 %
Arabiska	113	45 %
Somaliska	78	31 %
Persiska	70	28 %
Finska	51	20 %
Spanska	31	12 %
Tyska	31	12 %
Svenskt teckenspråk	29	11 %
Polska	29	11 %
Samiska	27	11 %
Kurdiska	26	10 %
Tigrinja	24	9 %
BKS	24	9 %
Romska	24	9 %
Turkiska	21	8 %
Dari	21	8 %
Meänkieli	20	8 %
Ryska	18	7 %
Thailändska	15	6 %
Jiddisch	15	6 %
Albanska	11	4 %
Vet inte	10	4 %
Franska	9	4 %
Danska	8	3 %
Kantonesiska	8	3 %
Ungerska	6	2 %
Svenska	2	1 %
Litauiska	2	1 %
Rumänska	2	1 %
Urdu	2	1 %
Norska	2	1 %
Arameiska	2	1 %
Mongoliska	1	0 %
Afar	1	0 %
Bengali	1	0 %
Dari.	1	0 %
Pashto	1	0 %
Engelska	1	0 %
Portugisiska	1	0 %
Sorani	1	0 %
Lättnäst svenska	1	0 %
Burmesiska	1	0 %
Lettiska	1	0 %
Suryoyo	1	0 %
Uzbekiska	1	0 %
Amhariska	1	0 %
Kinesiska	1	0 %
Farsi	1	0 %
Antal svarande	253	---

Fråga 6: Använder din myndighet tolkar?

Tabell 5. Använder din myndighet tolkar?		
Svar	Antal	Andel
Ja, regelbundet	88	30 %
Ja, ibland	59	20 %
Ja, tidigare men inte längre	3	1 %
Nej, aldrig eller nästan aldrig	119	40 %
Vet inte	28	9 %
Totalsumma	297	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 7: Vilka språk tolkar ni regelbundet?

Tabell 7. Om ja på fråga 6: Vilka språk tolkar ni regelbundet?

Språk	Antal	Andel
Arabiska	78	50 %
Somaliska	54	35 %
Persiska	49	31 %
Vet inte	42	27 %
Engelska	33	21 %
Svenskt teckenspråk	30	19 %
Kurdiska	25	16 %
Polska	21	13 %
BKS	19	12 %
Tigrinja	12	8 %
Dari	12	8 %
Turkiska	12	8 %
Tyska	12	8 %
Finska	11	7 %
Spanska	11	7 %
Ryska	10	6 %
Albanska	9	6 %
Thailändska	8	5 %
Romska	7	4 %
Ungerska	5	3 %
Danska	4	3 %
Kantonesiska	4	3 %
Litauiska	3	2 %
Arameiska	3	2 %
Rumänska	2	1 %
Norska	2	1 %
Pashto	1	1 %
Vietnamesiska	1	1 %
Jiddisch	1	1 %
Portugisiska	1	1 %
Lettiska	1	1 %
Kongolesiska	1	1 %
Mandarin	1	1 %
Nederländska	1	1 %
Syrianska	1	1 %
Samiska	1	1 %
Oromo	1	1 %
Antal svarande	150	---

Fråga 8: Har din myndighet tagit fram ord- eller termlistor?

Tabell 8. Har din myndighet tagit fram ord- eller termlistor inom ert ämnesområde?		
Svar	Antal	Andel
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på svenska.	48	16 %
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på andra språk än svenska.	24	8 %
Ja, vi har tagit fram ord- eller termlistor på svenska och andra språk än svenska.	61	20 %
Nej.	127	43 %
Vet inte.	38	13 %
Totalsumma	298	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 9: Om ja på fråga 8: Vilka använder myndigheternas ord- eller termlistor? Du kan välja flera alternativ

Tabell 9. Om ja på fråga 8: Vilka använder myndighetens ord- eller termlistor? Du kan välja flera alternativ.		
Svar	Antal	Andel
De som skriver texter på myndigheten.	107	66 %
Externa översättare och tolkar.	24	15 %
Översättare eller tolkar på myndigheten.	41	25 %
Vet inte.	36	22 %
Annat	45	28 %
Antal svarande	163	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 9: Vilka använder myndigheternas ord- eller termlistor (fritextsvar)?

Tabell 10. Vilka använder myndighetens ord- eller termlistor (fritextsvar)?		
Svar	Antal	Andel
Andra anställda	20	44 %
Andra externa (t.ex. allmänhet, specifika målgrupper)	20	44 %
Övrigt	5	11 %
Totalsumma	45	100 %

Antal och andel per kategori fritextsvar

Fråga 10: Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er? Du kan välja flera alternativ.

Tabell 11. Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er? Du kan välja flera alternativ.		
Svar	Antal	Andel
I en textfil, kalkylark eller liknande.	80	48 %
I en termbank.	15	9 %
I ett termhanteringssystem, till exempel i-Term, Termweb eller Multiterm.	9	5 %
Vet inte.	24	14 %
Annat.	82	49 %
Antal svarande	168	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 10: Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er (fritextsvar)?

Tabell 12. Om ja på fråga 8: Hur finns ord- eller termlistorna lagrade hos er (fritextsvar)?		
Radetiketter	Antal	Andel
På intranätet.	23	28 %
På webben.	23	28 %
I översättningsverktyg eller webbverktyg.	11	13 %
Som pdf, textfil eller tryckt format.	10	12 %
I Rikstermbanken.	2	2 %
Inte relevant	5	6 %
Övrigt.	8	10 %
Totalsumma	82	100 %

Antal och andel per kategori fritextsvar

Fråga 11: Om ja på fråga 8: Har ni publikt tillgängliga ord- eller termlistor (t.ex. På webben)?

Tabell 13. Om ja på fråga 8: Har ni publikt tillgängliga ord- eller termlistor (t.ex. På webben)?		
Svar	Antal	Andel
Ja	71	39 %
Nej	92	50 %
Vet inte	20	11 %
Totalsumma	183	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 12: Hur ställer sig din myndighet till att dela med sig av ord- eller termlistor till andra myndigheter?

Tabell 14. Hur ställer sig din myndighet till att dela med sig av ord- eller termlistor till andra myndigheter?		
Svar	Antal	Andel
Positiv	168	64 %
Negativ	1	0 %
Vet inte	95	36 %
Totalsumma	264	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 13: Om nej på fråga 8: Varför har din myndighet inte tagit fram ord- eller termlistor inom ert ämnesområde? Du kan välja flera alternativ.

Tabell 15. Om nej på fråga 8: Varför har din myndighet inte tagit fram ord- eller termlistor inom ert ämnesområde? Du kan välja flera alternativ.		
Svar	Antal	Andel
Vi har inte sett något behov	97	22 %
Vi har inte tid	41	15 %
Finns inga pengar	28	11 %
Vi har inte tänkt på det	20	5 %
Vet inte hur man gör	9	3 %
Vet inte	6	2 %
Antal svarande	184	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 14: Används Rikstermbanken på din myndighet?

Tabell 16. Används Rikstermbanken på din myndighet?		
Svar	Antal	Andel
Ja.	41	14 %
Nej.	102	35 %
Vet inte.	147	51 %
Totalsumma	290	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 15: Om ja på fråga 14: Till vad använder din myndighet Rikstermbanken?

Tabell 17. Om ja på fråga 14: Till vad använder din myndighet Rikstermbanken? Du kan ange flera alternativ		
Svar	Antal	Andel
Hitta svenska termer och definitioner	35	38 %
Hitta motsvarigheter till termer på andra språk	19	21 %
Vet inte	39	42 %
Antal svarande	93	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 16: Samarbetar din myndighet med andra organisationer om termer och begrepp?

Tabell 18. Samarbetar din myndighet med andra organisationer om termer och begrepp?		
Svar	Antal	Andel
Ja.	96	33 %
Nej.	108	37 %
Vet inte.	86	30 %
Totalsumma	290	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 17: Skulle ni vilja ha mer stöd för att arbeta med termer?

Tabell 19. Skulle ni vilja ha mer stöd för att arbeta med termer?		
Svar	Antal	Andel
Ja.	91	31 %
Nej.	71	24 %
Vet inte.	130	45 %
Totalsumma	292	100 %

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 18: Om ja på fråga 17: Vad skulle kunna underlätta ert arbete med termer och begrepp? Du kan välja flera alternativ.

Tabell 20. Om ja på fråga 16: Vad skulle kunna underlätta ert arbete med termer och begrepp? Du kan välja flera alternativ.

Svar	Antal	Andel
Utbildning	91	64 %
Mer samarbete	87	61 %
Tekniska hjälpmedel	62	43 %
Terminologikonsult	26	18 %
Anställd terminolog	13	9 %
Annat	28	20 %
Antal svarande	143	---

Antal och andel svarande som markerat respektive svarsalternativ.

Fråga 19: I vilka syften arbetar ni med termer och begrepp (fritextsvar)?

Tabell 21. I vilka syften arbetar ni med termer och begrepp?

Svarskategorier	Antal	Andel
Av tillgänglighets- och begriplighets-skäl.	53	33 %
Övrigt.	39	25 %
Konsekvent användning av termer.	34	21 %
Förbättra översättning/tolkning.	19	12 %
Rättsliga skäl.	7	4 %
Förbättra teknik/sökbarhet.	5	3 %
Särskilt uppdrag	2	1 %
Totalsumma	159	100 %

Antal och andel per kategori fritextsvar.

Bilaga 2. Termsamlingen med 25 termposter på svenska, engelska, finska och romska (kelderash)

5/30/22, 5:08 PM

Myndighetstermer

Prio 1

aktivitetsrapport

(ARBETSFÖRMEDLINGEN)

EN **activity report** FI **toimintaraportti** KEL **aktivitciako rapporto**

---

redovisning av aktiviteter som utförts under en viss tidsperiod

---

Anmärkning (i termposten): Exempelvis ska arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen regelbundet lämna in en aktivitetsrapport. I aktivitetsrapporten ska det bland annat stå vilka jobb den arbetssökande har sökt och annat som hen har gjort för att lättare hitta ett jobb.

Bearbetad av Arbetsförmedlingen

SEE ALSO

aktivitetsrapportera

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-02-16

Prio 1

aktivitetsrapportera*(ARBETSFÖRMEDLINGEN)*

SÖK **write an activity report** EN **submit an activity report** FI **raportoida toiminta**
KEL **ker aktivitciako rapporto**

(Arbetsförmedlingen:) redovisa genomförda eller planerade aktiviteter som bidrar till att man får ett arbete eller börjar studera

Anmärkning (i termposten): En arbetssökande ska aktivitetsrapportera till Arbetsförmedlingen de sökta arbeten och andra aktiviteter som hen har genomfört för att ta sig ur sin arbetslöshet. Se vidare på Arbetsförmedlingens webbplats för hur aktivitetsrapporten ska fyllas i.

Ekvivalensanmärkning, engelska: Om en text handlar om att skriva en aktivitetsrapport då passar översättningen "write an activity report". Handlar det om att lämna in en aktivitetsrapport bör översättningen vara "submit an activity report". Om det är mer oklart bör "report activities" användas.

Bearbetad av Arbetsförmedlingen

SEE ALSO**aktivitetsrapport**

NOT CHECKED HIDDEN FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

anmälan**anmälning***(FÖRSÄKRINGSKASSAN)*

EN **notification**   FI **ilmoitus**   KEL **Notifikatcia**
Te keres notifikatcia

meddelande i vilket man informerar en myndighet om något

Klarspråkskommentar: Begreppen ansökan och anmälan används ofta luddigt och ibland synonymt. Men i en hel del lagtext som myndigheter har att förhålla sig till kan ett av orden användas insnävat i ett särskilt sammanhang. I exempelvis högskoleförordningen (1993:100) står det att den som vill bli antagen till en högskoleutbildning ska anmäla det på föreskrivet sätt. Eftersom en sådan anmälan inte innebär någon automatisk rätt att bli antagen, avser anmälan i praktiken en ansökan.

Ekvivalensanmärkning, engelska: SKA REDIGERAS. UNDERLAG: När sv. anmälan avser ansökan kan application användas.

Bearbetad av Försäkringskassan

SEE ALSO**ansökan**

NOT CHECKED   HIDDEN   FINISHED   LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

ansökan**ansökning***(FÖRSÄKRINGSKASSAN)*

SÖK **begäran** EN **application** FI **hakemus** KEL **aplikatcia**
anonus **te keres aplikatcia**

meddelande i vilket man begär något från en myndighet

Klarspråkskommentar: Begreppen ansökan och anmälan används ofta luddigt och ibland synonymt. Men i en hel del lagtext som myndigheter har att förhålla sig till kan ett av orden användas insnävat i ett särskilt sammanhang. I exempelvis högskoleförordningen (1993:100) står det att den som vill bli antagen till en högskoleutbildning ska anmäla det på föreskrivet sätt. Eftersom en sådan anmälan inte innebär någon automatisk rätt att bli antagen, avser anmälan i praktiken en ansökan. Ibland används begäran i stället för ansökan.

Ekvivalensanmärkning, finska: Hakemus är idag det vanligaste och mer neutrala, men även anomus förekommer.

Bearbetad av Försäkringskassan

SEE ALSO**anmälan**

NOT CHECKED HIDDEN FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

---

anvisa

(ARBETSFÖRMEDLINGEN)

SÖK **anvisning** EN **offer** FI **osoittaa** KEL **Šinaves**
ohjata

(Arbetsförmedlingen:) erbjuda en arbetssökande att ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program eller motsvarande

---

Anmärkning (i term-posten): Arbetsförmedlingen anvisar jobb, kurser etc. Om den arbetssökande inte accepterar en anvisning kan man ibland förlora rätten till ersättning, t.ex. a-kassa.

Klarspråkskommentar: Myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har behov av termerna anvisa och anvisning i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökandes. Därför bör myndigheterna när de vänder sig utåt inte använda anvisa eller anvisning utan i stället göra en omskrivning, till exempel att den arbetssökande har fått en plats på en utbildning, en praktikplats osv.

Ekvivalensanmärkning, finska: Svåröversatt eftersom översättningen beror på sammanhanget. Dessa två ord går ibland att använda, men t.ex. anvisa [någon] arbete blir antaa [jollekulle] työtä (=ge [någon] arbete).

Bearbetad av Arbetsförmedlingen

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

 avslå ansökan

(SKATTEVERKET)

EN **reject application** FI **hylätä evätä hakemus** KEL **te ašaves e aplikatcia**

besluta om att ansökan inte är beviljad

Klarspråkskommentar: SKA REDIGERAS. UNDERLAG: Skatteverket: Vi har utrett ett ärende (till exempel en begäran om ett avdrag) och kommit fram till att begäran inte kan godkännas. Formulering på klarspråk: Skatteverket beslutar att du inte får göra reseavdrag. "Avslå" används i en specifik betydelse som inte är samma som för "avvisa" = svårt för läsaren att förstå, och därför avråder vi som språkvårdare helt från ordet. Skatteverket använder (tyvärr) ordet ungefär så här: Skatteverket beslutar att avslå din begäran om reseavdrag.

Ekvivalensanmärkning, engelska: SKA REDIGERAS. UNDERLAG: Birgitte: Skatteverket ska undvika dessa uttryck. Därför skulle vi kunna använda följande formuleringar istället t.ex.: "The Swedish Tax Agency will not approve applications..." (istället för "will reject") 2) "you cannot claim any deductions for work-related expenses.." (istället för "your claim for .... has been rejected/refused") 3) "You are not entitled to claim a deduction / the reduced rate of employer contributions.."

Bearbetad av Skatteverket

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-03-14

Prio 1

 brottsbekämpande myndighet*(POLISEN)*EN **law enforcement agency** FI **lainvalvontaviranomainen** KEL **byrovo kontra krimen**

myndighet som har verksamhet för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott

Anmärkning (i termposten): Exempel på brottsbekämpande myndigheter: Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket.

Bearbetad av Polisen

✗ NOT CHECKED **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

 handläggare*(SOCIALSTYRELSEN)*EN **case administrator, case officer** FI **käsittelijä** KEL **administratori**

tjänsteperson som behandlar myndighetsärenden

Anmärkning (i termposten): Handläggare på olika myndigheter kan benämnas på annat sätt än med "handläggare". Exempel på andra benämningar är arbetsförmedlare, försäkringsutredare, socialsekreterare, skatteutredare.

Ekvivalensanmärkning, engelska: SKA BEARBETAS. UNDERLAG: case administrator, case officer, desk officer används beroende på vilken typ av arbete som utförs och vilken myndighet handläggaren arbetar på.

Bearbetad av Socialstyrelsen

SEE ALSO**socialsekreterare****✗ NOT CHECKED** **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-02-16**

Prio 1

---

identitetshandling

id-handling

(SOCIALSTYRELSEN)

SÖK **legitimation, legitimationshandling** EN **proof of identity**
FI **henkilöllisyystodistus; henkilötodistus** KEL **Identitosko dokumento**
id-dokumento

---

handling som innehåller uppgifter som är tillräckliga för identifiering av innehavaren

---

Anmärkning (i termposten): Identitetshandlingar kan vara fysiska (identitetskort, pass) eller elektroniska (e-legitimation).

Klarspråkskommentar: Ibland används legitimation eller legitimationshandling i stället för identitetshandling. Det kan skapa missförstånd eftersom legitimation också används som synonym för yrkeslegitimation.

Bearbetad av Socialstyrelsen

SEE ALSO

yrkeslegitimation

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

 inkomstdeklaration*(SKATTEVERKET)*EN **income tax return** FI **veroilmoitus** KEL **lovengi deklaracia
deklaracia**

redovisning av inkomster och utgifter, som är en grund för beräkningen av inkomstskatt

Anmärkning (i termposten): Andra deklARATIONER än inkomstdeklARATIONER är t.ex. momsdeklARATIONER, arbetsgivardeklARATIONER och särskilda skattedeklARATIONER.

Bearbetad av Skatteverket

SEE ALSO**momsdeklaration****✗ NOT CHECKED** **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

 inkomstår*(SKATTEVERKET)*EN **financial year
income year**

år då inkomsten tjänas in

Ekvivalensanmärkning, engelska: HÄR KOMMER ETT TILLÄGG. UNDERLAG: om hur den eng. termen financial year används.

Bearbetad av Skatteverket

SEE ALSO**räkenskapsår****✗ NOT CHECKED** **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

**medborgare, person, invånare, bosatt, myndighetskund, kund, individ
den enskilde, den enskilda människan**

(FÖRSÄKRINGSKASSAN)

EN **the individual, private individual, natural person** FI **kansalainen, henkilö, asukas**

människa/individ som en myndighet har kontakt med

Anmärkning (i termposten): BEARBETAS. UNDERLAG: Vilken benämning är lämplig för de personer som en myndighet finns till för och vänder sig till? Det är inte enkelt att ge en enda rekommendation som svar. Myndigheten måste välja uttryck beroende på perspektiv och sammanhang, eftersom målgruppen är så mångfacetterad. Här är förslag på olika uttryck att använda:

Hämta från Språkrådets frågelåda: "I svenskan finns inte i dag någon självskriven övergripande benämning för myndigheter att använda om sina målgrupper (som till exempel danskans borger), utan både medborgare och invånare används i den mer generella betydelsen 'person i ett visst område', och ofta om vartannat. Därför är det svårt att ge en tydlig rekommendation i frågan. Det finns i grunden en skillnad mellan begreppen bakom benämningarna, där medborgare har att göra med medborgarskap, medan invånare har att göra med var man är stadigvarande bosatt. Ingen av benämningarna är därför entydiga för den mer övergripande betydelsen som många myndigheter är i behov av, där vare sig medborgarskap eller hemvist är relevant. Flera myndigheter hanterar den här problematiken i sin externa kommunikation genom att använda medborgare när medborgarskap är en relevant aspekt, och för andra sammanhang välja benämningar som är mer kopplade till den typ av kontakt som personer har med myndigheten. Då passar invånare bra för personer inom ett visst område, exempelvis "invånare i Tranås kommun". Andra exempel är användare (av en viss tjänst), passökande, arbetssökande, du som ansöker om föräldrapenning, privatperson. När det gäller kund rekommenderar Språkrådet att benämningen bara används för den som myndigheten har en kundrelation till i traditionell bemärkelse, det vill säga där en person köper en tjänst eller en vara. Det kan exempelvis röra sig om att köpa en publikation från myndigheten eller att vara kund i det kommunala elbolaget. Ibland kan en myndighet behöva en intern benämning för alla målgrupper, kanske av statistiska skäl, och då är det viktigt att tydliggöra vad man avser med benämningen, och beskriva eventuella skillnader mellan närliggande begrepp för att undvika missförstånd."

Försäkringskassan: Termen "den enskilde" används som motsats till "allmän" eller "det allmänna". På Försäkringskassan förekommer termen framför allt i vägledningar som förklarar hur lagar tillämpas. Kan bli förvirring mellan "den enskilde" och liknande termer (medborgare, juridisk person).

Skatteverket: Medborgare, den enskilda, fysisk person: Vad är skillnaden och hur ska de översättas? Ordet enskild är ålderdomligt och svårbegripligt. Medborgare har problemet: medborgare var, inte

medborgare alls (statslös)? Fysisk person är obegripligt för många. Invånare har problemet att åtminstone vår verksamhet i viss mån gäller även invånare i andra länder. Internt har "kund" fått stort genomslag, men vissa är kritiska och vi som språkvårdare avråder från extern användning.

Arbetsförmedlingen 2022-02-15: Intressant med kundbegreppet. Hos oss på Arbetsförmedlingen finns två läger: de som glatt använder kund och de som inte ser våra arbetssökande som kunder eftersom det ofta inte är självvalt att kontakta oss. 2022-03-29: Ordet kund finns idag i många organisationsnamn hos oss, och vi har dessutom kundresor, kundlöften och kundstrategier. Det är svårt att få bort ordet kund, om det är det vi vill. Men vi borde inte använda kund direkt till den arbetssökande, arbetsgivaren eller leverantören: "Du som är kund hos oss..." osv. Det kan sticka i ögonen.

Ekvivalensanmärkning, engelska: HÄR KOMMER ETT TILLÄGG: Egna poster med de olika benämningarna på svenska och eng. och hänvisning till denna moderpost.

Ekvivalensanmärkning, finska: (Felstavad i kolumnen intill.) Betyder medborgare, men är nödvändigtvis inte så starkt kopplat till medborgarskap, utan kan också anses ha en mer allmän betydelse ("folk").

Bearbetad av Försäkringskassan

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

---

momsdeklaration

(SKATTEVERKET)

EN **VAT return** FI **arvonlisäveroilmoitus** KEL **Momsoski deklaracja**

---

redovisning av ingående och utgående mervärdesskatt (moms) för ett företag

---

Anmärkning (i term-posten): Skillnaden mellan den utgående och ingående momsen i momsdeklarationen avgör om företaget ska få tillbaka eller måste betala in momspengar.

Andra deklARATIONER än momsdeklARATIONER är t.ex. inkomstdeklARATIONER, arbetsgivardeklARATIONER och särskilda skattedeklARATIONER.

Bearbetad av Skatteverket

SEE ALSO

inkomstdeklaration

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

 nyanländ*(POLISEN)*

EN	newly arrived immigrant	FI	vastasaapunut vasta maahan tullut	KEL	emigranto
----	--------------------------------	----	--	-----	------------------

Anmärkning (i termposten): Gränsen för när man betraktas som nyanländ tills man är etablerad i Sverige är olika beroende på vilka regler och lagar som tillämpas. Riksdagen avlog 2019 en motion från en riksdagsledamot som ville att frågan om en myndighetsgemensam definition skulle utredas: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/enhetlig-definition-av-begreppet-nyanland_H6021615

Klarspråkskommentar: Det finns flera benämningar i svang för personer som kommit till Sverige från andra länder för att bosätta sig, bland annat nyanländ.

Ekvivalensanmärkning, engelska: HÄR KOMMER ETT TILLÄGG. UNDERLAG:: newly arrived immigrant, recent arrival, kommentar om new arrival som ett vidare begrepp

Bearbetad av Polisen

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

---

reglerat yrke

EN **regulated profession**   FI **säännelty ammatti**   KEL **reglime buči**

---

yrke för vilket svensk lag föreskriver vad som krävs för att få arbeta inom yrket

---

Anmärkning (i termposten): För att man ska få arbeta inom de reglerade yrkena kan det exempelvis krävas en viss examen, en auktorisation, en yrkeslegitimation eller ett annat formellt erkännande.

Länk <https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandsk-utbildning/information-innan-ansokan/Arbeta-i-Sverige/Reglerade-yrken/>

Bearbetad av Socialstyrelsen

SEE ALSO

yrkeslegitimation

 NOT CHECKED   PUBLISHABLE   FINISHED   LAST MAJOR UPDATE 2022-04-19

Prio 1

---

riskområde

(POLISEN)

EN **risk area** FI **riskialue** KEL **riskovo gor**

Anmärkning (i termposten): Polisen avgör vilka områden som är att betrakta som utsatta områden. Om ett område är utsatt eller inte är alltså inte något man kan avgöra på egen hand. De utsatta områdena finns kategoriserade på en skala (med utsatt område som den lägst riskfyllda på skalan): utsatt område, riskområde, särskilt utsatt område.

Bearbetad av Polisen

SEE ALSO

utsatt område

särskilt utsatt område

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

räkenskapsår

(SKATTEVERKET)

EN **financial year** FI **tilivuosi** KEL **financiako berš**

tiden mellan två årsbokslut i ett företag

Anmärkning (i termposten): Räkenskapsåret ska omfatta 12 månader men kan vid rörelsens början eller vid omläggning av räkenskapsår vara antingen kortare eller längre, som mest 18 månader.

Ekvivalensanmärkning, engelska: HÄR KOMMER ETT TILLÄGG. UNDERLAG: om hur den eng. termen financial year används.

Bearbetad av Skatteverket

SEE ALSO**inkomstår****✗ NOT CHECKED** **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

skattskyldighet

(SKATTEVERKET)

EN **tax liability** FI **verovelvollisuus** KEL **taxoski obligatcia**

plikt att betala skatt

Anmärkning (i termposten): Den som är bosatt, vistas stadigvarande eller har väsentlig anknytning till Sverige är skattskyldig i Sverige. Det innebär att man ska betala skatt i Sverige för samtliga inkomster, oavsett om de kommer från Sverige eller något annat land.

Bearbetad av Skatteverket

✗ NOT CHECKED **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

skriva ut*(ARBETSFÖRMEDLINGEN)*

SÖK **avaktualisera** EN **deregister** FI **poistaa rekisteristä** AR إلغاء التسجيل
KEL **te ramos avri**

(Arbetsförmedlingen:) avregistrera någon som varit inskriven på Arbetsförmedlingen

Anmärkning (i termposten): Arbetsförmedlingen skriver ut eller avaktualiserar en person i sitt system framför allt när personen som tidigare var arbetssökande har fått ett jobb och inte längre behöver vara inskriven på Arbetsförmedlingen.

Klarspråkskommentar: Arbetsförmedlingen kan ha behov av att använda begreppet avaktualisera i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökande. Därför bör myndigheten när den vänder sig utåt använda alternativa uttryckssätt. Att "bli avaktualiserad" kan ersättas med "du har fått ett jobb och behöver inte vara inskriven på Arbetsförmedlingen längre". I modernt språkbruk talas det alltmer om att "skriva ut" någon, eller "bli utskriven" från Arbetsförmedlingen.

Bearbetad av Arbetsförmedlingen

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

socialsekreterare*(SOCIALSTYRELSEN)*

EN caseworker FI sosiaalisihteri KEL socialoski sekretaritca

handläggare inom socialtjänsten

Anmärkning (i term-posten): Socialsekreteraren arbetar inom kommunens socialtjänst med att bedöma människors behov och ge dem stöd inom en rad olika områden, till exempel:

-- ekonomiskt bistånd,

-- stöd och behandling till barn och deras familjer,

-- stöd och behandling för missbruk och beroende

-- stöd och hjälp vid psykiska problem.

Bearbetad av Socialstyrelsen

SEE ALSO**handläggare**

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

socialtjänst*(SOCIALSTYRELSEN)*

social services FI sosiaalipalvelu KEL socialo

verksamhet inom offentlig sektor som syftar till att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

 särskilt utsatt område*(POLISEN)*EN **particularly vulnerable area** FI **erityisen haavoittuva alue** KEL **zurales čoro gor**

Anmärkning (i termposten): Polisen avgör vilka områden som är att betrakta som utsatta områden. Om ett område är utsatt eller inte är alltså inte något man kan avgöra på egen hand. De utsatta områdena finns kategoriserade på en skala (med utsatt område som den lägst riskfyllda på skalan): utsatt område, riskområde, särskilt utsatt område.

Bearbetad av Polisen

SEE ALSO**utsatt område****riskområde****✗ NOT CHECKED** **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19**

Prio 1

 utsatt område*(POLISEN)*EN **vulnerable area** FI **haavoittuva alue** KEL **čoro gor**

geografiskt avgränsat område som har kategoriserats av polisen som utsatt och som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället

Anmärkning (i termposten): Polisen avgör vilka områden som är att betrakta som utsatta områden. Om ett område är utsatt eller inte är alltså inte något man kan avgöra på egen hand. De utsatta områdena finns kategoriserade på en skala (med utsatt område som den lägst riskfyllda på skalan): utsatt område, riskområde, särskilt utsatt område.

Länk Här finns en lista med utsatta områden: <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/>

Länk https://www.rikstermbanken.se/termposter/3409/utsatt_omr%C3%A5de

Bearbetad av Polisen

SEE ALSO**riskområde****särskilt utsatt område**

 NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-01-19

Prio 1

yrkeslegitimation*(SOCIALSTYRELSEN)*EN **certificate of current professional status** FI **ammattillinen laillistus, laillistus**KEL **bučaki legetimatcia, legetimatcia**

licens att utöva ett visst reglerat yrke som kräver lämplighetsprövning

Anmärkning (i termposten): Vissa reglerade yrken, men inte alla, kräver yrkeslegitimation. Exempel på reglerade yrken inom hälso- och sjukvården som kräver yrkeslegitimation är läkare, tandläkare och apotekare. Ibland används legitimation synonymt med yrkeslegitimation.

Ekvivalensanmärkning, engelska: UNDERLAG TILL EN KOMMENTAR: Översättarna undersöker användningen av certificate och license. Birgitte:The English term is used in the UK by the General Medical Council, the Nursing and Midwifery Council, and the General Dental Council, for example.

Bearbetad av Socialstyrelsen

SEE ALSO**identitetshandling****reglerat yrke**

NOT CHECKED PUBLISHABLE FINISHED LAST MAJOR UPDATE 2022-02-16

Prio 1

 ärende

(FÖRSÄKRINGSKASSAN)

EN **case, matter, issue** FI **asia** KEL **materialo**

avgränsad fråga som behandlas av en myndighet

Anmärkning (i termposten): Ett ärende på en myndighet kan få ett s.k. ärendenummer som identifierar ärendet och blir på så sätt unikt och kan följas under ärendeprocessens gång. Märk väl att ett ärende även kan vara en sakfråga som inte tas upp till behandling.

Ekvivalensanmärkning, engelska: UNDERLAG TILL EN KOMMENTAR: Översättarna undersöker användningen av case, matter, issue. Birgitte: Översättning av ordet ärende beror på sammanhang.

Bearbetad av Försäkringskassan

✗ NOT CHECKED **✓ PUBLISHABLE** **✓ FINISHED** **LAST MAJOR UPDATE** 2022-01-19

100
entries per page

TBX

TXT